

1616.

1. Cranius, Henricus Andreas: Juris controversi sine
praecipuarum controversiarum, antinomiarumque
sen difficultatum, ex jure civili, feudali, canonico,
provinciali, Saxonico . . . selectarum Disputatio I.
2. Cranius, Henricus Andreas: Juris controversi sine praeci-
puarum controversiarum, antinomiarumque sen
difficultatum, ex jure civili, feudali, . . . selectarum
Disputatio IV.
3. Cranius, Henricus Andreas: Juris controversi, sine
praecipuarum controversiarum, antinomiarumque
sen difficultatum, ex jure civili, feudali, . . .
. . . selectarum Disputatio III.
4. Cranius, Henricus Andreas: Juris controversi sine
praecipuarum controversiarum, antinomiarumque
sen difficultatum ex jure civili, feudali, canonico,
. . . selectarum Disputatio secunda.
5. Stuekius, Thomas: De Fidei et cura.

6. Werdenhagen, Johan Angelius: Decas problematum
politicorum.

1617.

1. Claudius, James Thomas: De commodato et deposito
2. Claudius, James Thomas: Disputatio iur., ca. diffi-
cili, frequentissima iudicantissimae iudiciorum publicorum
materia desumpta.
3. Claudius, Johannes Thomas: De mutuo.
4. Craius, Henricus Ludov. : Tractatus controversiarum, sive prae-
cipuarum controversiarum, ... ex iure civili ... consti-
tutionibus imperii et Ordinatione Camerae Imperialis ...
selectarum disputatio octava.
5. Craius, Henricus Ludov. : Tractatus controversiarum, sive prae-
cipuarum controversiarum ... ex iure civili ...
constitutionibus Imperii et Ordinatione Camerae Imperialis
selectarum, Disputatio quinta.

6. Gravus, Henricus-Andreas: Juris controversi Vi. publicae
VII publica, ex lib 17, 18, 19 Pandect. Desumpta....

7. Lotichius, Johannes: De jure emphyteutico

8. Lotichius, Johannes: De mutuo et numerali mutatione

9. Stuecius, Johannes: De legitima successione liberorum
in bonis parentum

10. Stuecius, Johannes: Discursus politico-juris D. no. 4322
C. un. 2. feud., quae erant regalia.

11. Stuecius, Johannes: De fidejussoribus.

1618.

1. Truisaeus, Henricus: De partu humani legitime terminis.

2. Truisaeus, Henricus: De partu humani legitime
terminis.

3. Stuecius, Johannes: Vi. publicorum de juri prudentiae natura et
principiis Tertii: De justitia, eiusdemque variis acceptationibus,
specibus, ut et analogia sive proportionali in ea servanda, eiusdemque
contraria iniustitia.

4. Stuckius, Johannes: De jure et jurisprudentiae natura
et principiis, eas demque tum in scholis recte tradere
sae ratione, tum vero et genuinas in foro usu.
5. Stuckius, Joannes: De praesentibus et Foram.
6. Stuckius, Joannes: Dissertationum de jurisprudentiae
natura et principiis secunda: De munere et officio
jurisprudentiae et Toti et in quibus illa ab aliis differat.
7. Stuckius, Johannes: De emphiteuse et venditione
1619.
1. Andaeus, Casparus: De legatis.
2. Claudius, Joannes Thomas: De jure emphiteutico.
3. Latschius, Johannes: De usufructu.
4. Winelius, Johannes: De legatima successione.
5. Winelius, Johannes: De successione et intestato.

DISPUTATIO IURIDICA 1618, 5

De

PRÆFEREN-
TIIS CREDITO-
RVM,

22

ILLORVM ORDINE, QVO DEBITA, SVA
ex bonis obaratorum consequantur,

QVAM,

FAVENTE DIVINI NVMINIS GRATIA,

SVB PRAESIDIO

Clarissimi & Consultissimi Viri,

DN. IOANNIS STVCKII,

I. V. D. & in inclyta Iulia Pandectarum Profes-
soris publici &c. Præceptoris sui plurimum
honorandi,

Ad diem Iulij, loco & horis consuetis,

publicæ censuræ submittit

HENNINGVS Lüden Hildesheim.

HELMAESTADI

Ex officina typograph. heredum Iacobi LucI,

ANNO dō 1618.

Amplissimo & Consultissimo viro,
Dn. BERTHOLDO Ludeken/ ICto emi-
nentissimo, Agnato ac Patrono suo deuotâ
animi reuerentiâ suspiciendo;

VT ET VIRIS,

Virute, Doctrinâ, Prudentiâ, & integritate spectatissimis:
Dn. IOACHIMO OPPERMAN Sen.,
inclytæ Hildesheimensium Reipub. se-
natori laudatissimo;

Dn. THEODORICO Sischern/ admodum
Reuerendi & Nobilissimi Archipræfulis
Hildesheim. præfecto quondam
vigilantissimo;

Dn. CVNRADO von Wintheimb/ Ciui
Hannouerenfi primario:

*Adfinibus, & promotoribus suis summè cõlendis,
ad obseruantia Significationem, suiq̃
commendationem,*

Exercitium hoc iuridicum
inscribit & offert

HENNINGVS Ludeken.

THESIS I.

Hoc seculo, vbi plurimi vel ingenij malignitate vel Fortunæ asperitate, fidem fallunt, intricatis concurrentium Creditorum concertationibus, nihil ferè in foro est frequentius, quibus quiuis primas tenere, & se prærogatiuâ aliquâ vallare, nihil non mouet ac prætendit. Franc.

*Materia
Frequentia.*

Baldu. *ir. de pign. c. 9.* Mich. Beuth. *de prelat. p. 1. c. 1. & p. 2. c. 46.*

2. Quare non abs re fieri putamus, si quæ ad dissoluendos intricatos hosce de præferentia Creditorum nodos faciunt breuibus exponamus, memores illius quod ICtus Paulus, in *l. 25. ff. de liber. legat.* & Ulpianus in *l. 1. de suspect. tut.* inculcant, quotidiana plenius & accuratius esse exanimanda. v. Iod. Damhoud. *de subha. stat. c. 1. n. 1. & 2.*

Utilitas.

3. Est autem Præferentia Creditorum inter sese iusta quædam dispositio, quâ alter alteri per legis vel sui ipsius prouisionem in communis debitoris bonis venit præferendus.

Definitio

4. Plinius ad Traianum vocat *πρωταεξια*. quod vocabulum & ad scholas nostras peruenit. Præterea tamen hæc materia inscribitur, DE PRIVILEGIIS CREDITORVM, item de Creditorum concursu. Quamuis hoc posterius minus propriè, illud verò minus stricte fiat.

Synonyma

5. Agitur de eadem in libris Iuris nostri passim. Potissimum verò in *tit. ff. & C. qui potior. in pig. tit. ff. de Reb. auctorit. Iudic. post. fd. al. 16. vsq. ad fin.* Vnde factum credimus, vt memoria facilius eum, quasi communem priuilegiorum locum teneret, quod in editione vulgari capitum illorum sit constituta certa inscriptio, sine rubrica, de priuilegijs Creditorum, quæ Florentiæ non est. V. Ant. August. *libr. 3. emendat. 1.* Vanderan. *de priuileg. creditor. rubr. de inscript. & argum. libell. in med.*

*Sedes
in ff. & C.*

6. Est quoq; de ea materia, in *Novell. Iustin. 18. c. 10. Nouell. 73. c.*

in Nov.

1. & 2. Nouell. 91. c. 1. & Nouell. 97. c. 3. Tum in libr. βασιλικῶν 9. tit. de debito fiscali, & dotali, & prinato, deq. horum prelat. 5. & lib. 25. tit. 5. Item in Synopsi Attaliatæ, tit. 22. qui est de Al. qua pignor. dat. ad fin.

In Iuri Saxo
uico.

7. Neque Saxo eiusdem materiæ non habuit rationem, vt in Sandrechi lib. 1. art. 8. 15. 22. 34. lib. 2. art. 24. Constit. Elect. 28. par. 1. Constit. 23. part. 2. 5. Wenn auch ein Gläubiger etc. In respons. Lipsens. post. Weichbildi sub rubric. Gemeinertägliche Brtheit tit. von verpfändung & c. & passim. sicuti illa loca infra sunt notata.

Ordo h. Dyp

8. Nobis huius materiæ tractandæ nulla commodior ratio videtur, quàm cum sint res aliqua, quæ à cedentis bonis in concursu creditorum desumuntur, & debitoris manent, vt primum de illis videamus, deinde, quod caput rei est, de ordine quo creditoribus bona debitoris ex Iuris præscripto sunt adiudicanda, & tertio de processu, qui circa discussionem ordinis illius obseruari solet.

Res à bonis
cedentis separata.

9. Res à bonis cedentis separantur, & debitori relinquuntur, quæ privilegio aliquo contra distractionem Creditorum ex naturali & ciuili æquitate munitæ sunt. Quarum duplex consideratio est, prout videl. separandæ sunt, vel simpliciter, vel certo solum respectu.

Simpliciter

10. Simpliciter separandæ sunt, quæ nunquam ad debitores transeunt, sed semper creditoris manent. Quod fit vel misericordiæ causâ in debitorem, vel ob conditionem ipsius rei, quæ distrahi petitur.

ut
Alimenta

11. Misericordiæ causâ illi relinquuntur alimenta, & omnia necessaria suppellex, omniaque quæ ad vsu quotidianum necessaria habentur.

12. Quod pertinent & vestes, vestimenta viduarum, lecti, eorumq; accessoria. Iung. l. Obligations generali, 6. cum l. seq. de pignoris. Denter, 24. vers. 17. Bald. in l. fin. C. qui bon. Ced.

13. Neque eius traditionis ratio obscura esse potest. Quippe inhumanum est, aliquem ob causam ciuilem victu fraudare, l. qui bonis, 6. ff. de cession. bonorum. Vnde cogeret turpiter egere. gl. ibid. Quod ne fieret, & antiqua legis XII. tabul. sanctio debitori in vincula coniecto alimenta decreuit verbis: SI VOLET SVO VI-

VI TO

WITO, AVE QVI EVM VINCTVM HABEBIS LE-
BRAS FARRIS, IN DIES DATO: SI VOLET PLYS DA-
TO. quod explicamus, vt dicamus, illum non parcius quàm na-
turæ necessitas postulat, nec splendidius quàm fraudatoribus da-
mnatis conuenit, alendum esse. Gell. libr. 22. c. 1.

14. Atq; hinc constat, quâ ratione & hodierno tempore No-
bilibus, Comitibus & alijs Illustribus personis referuari soleat,
vnde se & familiam suam exhibere possint.

15. Sedis cuius bona distrahuntur, talis est, vt proprio opifi-
cio se & suos sustinere possit. Vtrum & illi beneficium hoc con-
cedendum?

16. Ita haud pridem inter debitorem Nobilem Aduocaturam
satis felicem exercentem, & inter alium virum satis doctum, eius
creditorum, disputatum memini. At cum virtus & eruditio ne-
mini damno sit, iniuile visum est contra Nobilem pronun-
tiare.

17. Suâ naturâ & cognitione in distractionem non veniunt, *Sua nâa
separata*
STATVAE, & EPITAPHIA, in honorem defuncti publico
loco exstructa. l. Fusidius. 29. ff. de reb. au& l. iud. possid. Anumerantur
enim rebus Vniuersitatis, d. l. 29. & religiosis. l. in tantum 6. §. Ce-
notaphium, 5. ff. de rer. diuis.

18. Fac. l. 3. C. quæ res pignor. oblig. & l. statuas 41. ff. de Acquir.
rer. domin. vbi perelegantia habentur verba; TVENDOS ESSE
CIVES ADVERSVS PETENTEM EXCEPTIONE, ET
ACTIONE ADVERSVS POSSIDENTEM IVVANDOS
ESSE.

19. Sunt insuper eiusdem conditionis bona feudalia: item *Bona feudal.*
bona prohibita alienari extra familiam, & omnia alia quorum
alienatio & oppignoratio, quæ species alienationis est, regulari-
ter est prohibita. l. ult. C. de reb. alien. non alien. Franc. Curt. rr. Feud.
p. 4. n. 05. Secus tamen est, in fructibus, qui Vasalli facti, vel de-
bentur illi, nec feudo amplius adhærent. Curt. ibid.

20. Rectè igitur refertur inter Chyrographarios, qui talem hy-
pothecam allegat, vt & factum memini nuper in Collegio Iuridi-
co hîc, in allegante hypothecam in agris debitoris, quos ille pre-
gariò & ad vitam tantum tenuerat.

21. Quod si Dominus Feudi in oppignorationem Feudi consenserit: Extra dubium est, quod bona feudalia in tantum obligentur, ut & ipse ex consensu illo teneatur. Quippe consentiens alicui actui, omnia iura sua, quæ ad istum actum impugnandum habuit, perdit. *l. si debitor. 4. §. i. ff. Quib. mod. pign. l. cum quedam 26, C. de administ. tutor. c. pastoralis, & ibi, Abb. de donat.* Sicut & regulariter quilibet, qui consentit actui ab alio celebrato, perinde habetur, ac si ipse illum celebrasset, *l. filium, 14. ff. ad SC. Macedon. l. cum quis 65. vbi gloss. Decian. & Cagnol. de Reg. Iur. l. 2. & ibi Bald. Salicet. & Francisc. Aretin. C. si aduers. donat. Tiraq. tr. de ll. connubialib. gl. 5. n. 143. cum seqq.*

22. Cui hoc consequens est, quod dominus quidem ad oneris illius luitionem, in quod ita consensit, omninò obstrictus sit, adeò ut illud quoque obtineat, etiamsi consenserit cum clausula, SALVO IURE NOSTRO: Vid. Schrad. *part. 8. tit. 4. n. 34.* In concursu verò si creditor mortuus, & ita feudum Domino apertum fuerit, creditor ad Dominum remittendus est. De cuius remissionis formula, Vid. *1. ad fin.*

23. Quod si vassallus viuat, nec ob consensum illum bona feudalia distractioni subsunt, nisi in subsidium alijs bonis deficientibus, post Alex. & Dd: *in l. si finita §. si vectigalibus, de damn. infecto. Zasius in l. commodis, 40. n. 3. de Re Iudicat.*

24. Quod quoque obtinere adserimus, si fortè ex statuto & consuetudine alicuius prouinciæ, permissum sit bona illa alienare, uti de consuetudine Marchiæ, post Pruckm. *trad. Scheplitz. part. 4. tit. 8. §. 5. n. 3. ad fin. & de feudis Megapolensibus ex Cothman. idem ibid.*

25. Atq; ita iam etiam constat de bonis aliquibus certo respectu separandis à cæteris, quæ indistinctè in distractionem veniunt.

26. Et sunt præterea eiusmodi bona illa omnia, quæ, cum creditor aliunde suum consequi potest, vel generaliter oppignorata sunt, non possunt distrahi nisi in subsidium, vel nisi specialiter pignori data fuerint, quæque in vsum quotidianum vtiliter habentur, & animum vtriusq; partis ex rei affectione minus informant. Qualia quænam sint, præstat relinquere arbitrio Iudicis. Gothofr. *in d. l. 6. verb. versimile est. Beuth. p. 1. prel. c. 9.*

27. Ad-

27. Adnumerantur illis concubina, vel potius ancilla quæ concubina esse potuit, Cuiac. *5. obs. 6.* Liberi naturales ex illa prognati, alumni qui suo nutritori opponuntur: *l. 1. C. que res pig. oblig.* & si qua sunt ministeria alia, de quibus, in *l. denig. 8. ff. d. tit.*

28. DIXIMUS QUAE IN VSUM QVOTIDIANVM VTILITER HABENTVR. Necessaria enim planè non debentur, & quoque separanda sunt, si specialiter in obligationem fuerint deducta, per ea quæ dicta in *præcedd.*

29. Sic quoque non nisi in subsidium iure distrahuntur commoda præmiorum ex certaminibus sacris percipiendorum, & ipsamet pecunia sacra, *d. l. commodis, 40. de re iudicat.* Stipendia armatorum militum. *l. stipendia, 4. de execut. rei iudic.*

30. Et si præmia & commoda illa sacrorum certaminum, V. G. hodie, das Ringelstrinnen/ Speerbrechen/ vnd sonsten andere Ritterspiel etc. de facili auferrentur athleticis certaturis: futurum esset, vt e languesceret & enervaretur ipsorum virtus: quàm ali & conferuari nutrimentis honorum interest Reipub. Cunrad. Rittersh. *ad Nouell. constit. part. 3. c. 8. n. 5.*

31. Quamuis autem illa possint in causam Indicati iure pignoris capi, *d. l. 40.* conuentione tamen priuatorum minimè obligari possunt. *l. spem eorum l. 5. C. que res pignor. oblig. poss.*

32. De militijs Romanis quæritur? At in quibus probamus regulam communiter receptam, quod quæ vendi possunt, etiam utiliter pignorentur. *l. ult. C. de pignor. l. 3. §. 7. de Munerib.*

33. Atque ita rectè est oppignorata militia domesticorum argument, *l. restituende 6. C. de Aduoc. diuers. Iudicium, silentiariorum, l. omnimodo, 30. §. imputari verò, 2. C. de inoffic. testam. & l. ult. C. de silentiar. adiutorum quaestoris. Nouell. 53.*

34. Militias autem Romani dixerunt, pro officijs eorum, qui in aliqua schola, inter statutos relati erant, vnde solaria & commoda quædam ex munificentia Imperiali consequabantur. Vid. Cuiac. in *comment. ad l. 3. §. si quod minori ff. de minorib. & ad l. vl. C. de proxim. sacror. scrinior.* Vnde & feuda fluxisse nonnulli existimant, & inter illos Gregorius Holander, in *præfat. ad Nouell. prope fin.*

35. Utilitas eius hypothecæ est, quod qui militiam habet, fert

COM-

commoda & annonas ex fisco. Iung. Cuiac. ad d. Nonell. 53. versse.

Quarta pars & c. & Ritterhus. d. l.

36. Sunt, qui à stipendijs, de quibus in præcedentibus, inferunt ad annonas Clericorum, (ita Præbendas & fructus beneficiorum vocamus) quibus etiam adsentit Cuiac. d. loc. Cæterum receptum est allegatam l. stipendia, solum de stipendijs militum militiæ armata intelligendam esse, atque ita & inter Græcos Theodorus illam legem intelligit.

37. Ratio quoq; quâ ita de annonis militum constitutum, videlicet ne milites ablati stipendijs militiam deserant, neue ita publica vtilitas communisq; salus vnius creditoris causâ periclitetur, cessat in præbendis beneficiorum.

38. Accedit ipsa obseruantia, quâ quotidie & reditus illi die hebung der Præbenden/ adiudicantur ijs, quibus oppignorati sunt. Atque ita memini nuper in collegio Iuridico hic in causa creditorum In Sachen E. E. & F. F. vtriusque Canonici ad D. Mariam Halberstadt pronunciatum esse.

Exempla
obagrabari

39. Sic quoad fisci debita tributaq; exinde diminuerentur, libera sunt ab executione, quæcunq; ad agriculturum pertinent, vt sunt, serui & boues aratores, instrumenta aratoria, vomeres, aratra, & c. quæ ipsa quoque si expressâ conuentione pignori non fuerint obstricta, pignorum gratiâ regulariter auferri non conuenit. arg. l. pignor. 8. C. quæ res pignor. & Eclog. lib. 26. ad fin. vnde lex illa ad verbum desumpta est, ibidemq; Dd. Sed qui minus rectè adferunt, illic & in præced. l. 7. vt & in Nonell. 32. & 33. ita expressis verbis definitum esse. Quippe multum differt, vtrum pignus ex conuentione adiudicetur, de quo nos quaerimus, & vtrum illud à iudice ad exigenda debita dato in modum executionis capiatur. In quibus terminis à prioribus planè distinctis textus illi loquuntur. Quamuis negari non possit ex idenditate rationis rectè ad decisionem præsentis nostræ quaestionis inferri.

40. Atq; in tantum illa obtinent, vt si Creditor, Præfectus Pagi, vel Decurio contra aliquid fecerint, idq; derecudum fuerit, grauius à Præsede puniantur, Eccl. d. loc. supplicio subiugentur, l. 7. C. eod. vel in quadruplum ablata restituant, & infamiam ipso iure incurrant, & nihilominus Imperiali animaduersione puniantur. Auth. Agricultores C. d. tit. vbi Dd.

41. Ra.

41. Ratio iuris ita constituti est, sicuti iam dictum, ne tributorum illatio retardetur, tum ne coloni perant fuga latebras, fame-ue pereant. d. l. 7. Quae sicuti hodie minus salutariter negliguntur, ita etiam minus prosperè, & non sine incommodo Reip. iura illa hodie apud nonnullos non obseruantur. Vid. Beuth. p. 1. pr. c. 77. & Gothofred. in not. ad d. l. 7. lit. P. Vbi addit loca & præiudicia, in quibus ita obseruatum fuerit vel non.

42. Nos in tantum illam antiquitatem iuris præci probamus, vt omnino existimemus, eorum opinionem benigniorem esse, qui ex simili ratione inferunt, ad quarumvis artium necessaria instrumeta, & generali obligationi eximentes.

43. Succedunt ARMA MILITVM. Saluti enim publicæ aduersatur, vt illa alienentur. Vnde olim miles, qui arma alienarat, desertionis vel capitis poenâ punitus est. l. 14. §. 1. l. 2. §. 13. ff. de re militar.

44. Eiusdem generis sunt libri DOCTORVM & STUDIO-
SORVM. Siquidem sunt arma, quibus togato tempore salu-
tem Reipub. tuemur, cuius interest, ne eiusmodi perniciosâ libro-
rum priuatione detrimentum capiat. Herm. Meier. de Pig. libr. 4.
tit. 9. n. 24.

45. Idem in pecunia Studioforum ad victum necessaria obser-
uauit. zak. in l. 25. de P. S.

46. Idem quoque de stipendijs Militum, & Doctorum salarijs
statuimus, quo d videlicet & illa non nisi in subsidium iudicati cau-
sâ capi possint. l. 4. C. de Execut. ne forte vnus priuari credito-
ris vtilitas præuertat Publicam, vel etiam interuertat. Goth. ad
d. l. 4.

47. Quærebatur modò de ornamentis, & insignibus generis,
nominis, officij, dignitatis & honoris: Sanè cum illa partim to-
tius alicuius generis sint, partim quoq; vltra personam, cui con-
cessa sunt, non transeant, frustra in distractionem trahuntur.

48. Quod si autem honoris insignia, ornamentaque ad heredes
transeant, eaque fuerint deducta in obligationem, & illa credito-
ribus ex bonis defuncti debitoris assignanda sunt.

49. Idem statuimus de omnibus, quæ ornatus causâ habentur,
vt sunt armilla, in aures, gemmae, margaritæ, annuli, vitæ, mitra,

T.
Arma
L. tum

Libri
Dd.
Et studiofor

pecunia
Stipendia
militum
Dd. saluar

Ornamenta

l. argumento, §. ornamenta cum §. seq. de Aur. arg. Mund. &c. Ut & adferimus de illis quæ ad mundum pertinent, quæq; corporis venustati inferunt. In tantum, ut dicamus illa quoq; etiam si debitor vel debitor adhuc in viuis sit, distractioni esse obnoxia.

50. Sic & maritus in foro Saxonico, non minus ac heredes, suæ coniugis æs alienum soluere tenetur de mobilibus, quæ ex iuris illius constitutione aliàs luatur.

51. Atqui de ijs, quæ ad Geradam, Morgengabei Vrensilia, vulgò *Musfheil* & res expeditorias, nobis *Hergewette* pertinent, nisi in subsidium, nisiue illa in fraudem creditorum comparata fuerint, æs alienum soluendum non est. Vid. *Moller. lib. 2. semestr. cap. 44.*

Ordo Credi-
torum.

52. Reliqua regulariter in distractionem veniunt. Ut ideoque transeamus ad huius nostræ dissertationis caput secundum.

53. Vbi notandum, ordinem nos dicere pro in suum cuiusque creditoris locum collocacione, quæ propria eius verbi significatio est.

Creditor
q's huius dicitur!

54. Et creditoris vocabulum paululum latius sumimus, intelligentes illo non solum qui fidem alienam in conuentionibus sequuntur, de qua acceptio est in *l. 1. vbi Dd. & Iaf. num. 42. Si cert. per. in l. creditores. 10 cum l. seq. de Verb. Sig. Nouell. 4. in fin. ap. Harmenopol. libr. 3. tit. 5.* Sed omnes, quibus ex quacunq; causa aliquid debetur; *l. ut si cui 12. de Verb. Signif.*

55. Adeoque & is, cui ex delicto, legato, fideicommissio, aliquid debetur, item qui vindicationem habet, in hac materia creditor nobis est. *d. l. 12. vbi Alciat. l. 1. C. de bon. auct. Indic. possid. l. pecunia, 178. §. fin. de V. S. l. s. verbi, 24. §. 2. de Reb. auct. Indic. possid. l. suis cui 42. de Oblig. & Act. Gl. notab. in l. 1. verb. necessitate, Ut legat. nom. cau. Iaf. in Si rem si quis, n. 57. Instit. de act. Bertach. in reperi. verb. creditor dicitur ex act. pers. Quamuis ea verbi CREDITORIS acceptio satis impropria, & vsu potius recepta sit, quam quod rei ipsi conueniat.*

56. Cui consequens est ad concursum & illos venire, quibus propriè, intellige ex fide & contractu, cum illo inito, cuius bona principaliter distrahi perentur, nihil debetur quamuis respectu, veri vsus

vsus vocabuli *creditoris* verè dicantur sua persequi extra concursum, vel iure Separationis, vel iure Dominij de quibus in *seqq.*

57. Sanè quibus solùm naturà debetur, non sunt loco *creditorum*; & peti enim ita debitum non potest, quamuis solum nec repeti possit. *l. naturaliter 13. de condict. indeb. l. fideiussor. 10. §. fideiussor. 3. de fideiussor. l. si vis tui 94. §. Fanius Ianuarinus & c. de solutionibus.*

58. Et frustra ideoq; ante rescriptum D. Pij, de quo habetur in *l. Att. Praior. 3. §. 4. de Negot. gest.* actum est contra Pupillum obligatum ex eo quod conditionem suam fecerit meliorem.

59. Iure verò nupere in collegio Iuridico *hic nulla habita est ratio* illius, quia ad *arridooq;* siue remunerationem agebat.

60. Creditores etiam accipimus, qui, quorumue petita, exceptionibus siue remedijs alijs submoueri, elidive nõ possunt. Quare Vlp. in *l. is cui 42. §. 1. de Oblig. & Act. Creditoris, ait eos, accipere debemus, qui aliquam actionem vel civilem habens, (sic tamen ne exceptione submoucantur,) vel honorariam actionem, vel in factum.*

61. Sed & non omnes Creditores eiusdem generis sunt, verum vt idem Vlpianus, in *d. l. 10. de V. S.* habet, quibusdam debetur purè, quibusdam in diem, & quibusdam sub conditione.

62. Quibus purè debetur, dies & celsit & venit; Quibus in diem, celsit quidem dies, sed nondum venit; Quibus sub conditione, neque celsit, neque venit dies. Et creditores ideoque solùm dicuntur propter spem, quam habent, vt aliquando competat actio. *l. conditionale, 54. l. cedere, 213. d. tit.*

63. Sed cuius distinctionis, quoad præsentem materiam, nulla utilitas est. Vid. *l. creditores, 4. de separar.*

64. Aliã ratione nonnulli dicuntur Priuilegiati, aliqui Hypothecarij, quidam Chyrographarij. Priuilegiati videlicet à priuilegio Iuris, quo præ alijs donati sunt, & Hypothecarij atque Chyrographarij ex assecuratione, quam habent. de quibus in sequentibus.

65. Omnium autem primò habenda est ratio illorum, qui quod ipsorum est vel iure Separationis, vel iure Dominij petunt & consequuntur. Qui ideoque quoad creditores heredis dicuntur suum extra concursum consequi.

Separatio

eg. varia
genera.

66. Separationis ius dico, quod & deductionis vocat Ulpianus in *l. procuratoris* §. 1. *sed & quasi sum*, 7. *de tributor. Act.* Estque Separatio nihil aliud, quam bonorum & creditorum aliorum ab alijs seorsim habita ratio. Cuiac. in *Paratit. ff. & C. de separat.* in quibus titulis illa materia tractatur.

67. Atque concepti sunt illi tituli plurali numero. Neq; enim de vno genere separationis ibid agitur. Sed est alia, quæ competit creditori defuncti aduersus creditores heredis; *l. 1. §. 1. & fere per tot. ff. eo tit.* alia quæ competit ipsi heredi necessario, vt si non attigerit bona defuncti, in ea causa sit, vt ei, quicquid postea acquisierit, & si quid ei à testatore debeatur, separetur; *d. l. 1. §. fin.* Alia item conceditur patrono, heredi, libertæ, quæ (exempli gratia) Titio heres exstirrit, vel eius bonorum possessionem retinuit, ne creditores Titij etiam alia libertæ bona distrabant; *l. quotiens §. 1. ff. eod.* Item alia quæ creditores Caltrenses separantur à paganis, *d. l. 1. §. si filij sum. bona, 9. in idem eod.* Et alia quæ filij peculium separatur, si patris bona publicentur, *l. deniq. 3. §. sed virum 4. ad fin. de Minorib.* quæque fit, vt bonis filij, confiscatis, nequedus, neq; peculij aduentitij, nec proprietatis, nec vsufructus patri auferatur exceptis casibus. *l. 3. de bon. damnat. Bartol. in l. 15. & 16. n. 12. 13. & 14. de Damno in fæcto.*

68. Cæterum quæ non vacat hic fusius explicare. Quod autem dictum, Creditorum hereditariorum seorsim ab alijs, rationem habendam esse, extendendum quoque est ad eum qui ex parte heres est contra suum coheredem. *l. 7. C. de bon. auctor. Iudic. postid. l. 6. C. de heredit. Act.*

69. Imò, & si quis heres parenti extiterit, cum esset impubes, deinde intra pubertatem decesserit, & substituti bona veneant, qui impuberis hereditatem adiit, & patris creditores, aduersus creditores impuberis, & impuberis creditores aduersus heredis creditores separationem impetrare possunt. *d. l. 1. §. 7. ff. de separat.*

70. Sic etiam si Primus heredem Secundum, Secundus Tertium scripserit: Primi Creditores contra Secundum & Tertij; Secundi autem contra Tertij solùm separationem obtinebunt. *l. 1. §. 2. ff. eod.*

71. Cuius iuris ita constituti summa æquitas est, quæ Creditorum

rum priorum causam reddit fauorabilem. Cùm sicuti defunctus non succedit heredi suo; ita etiam nec eius iura vel onera in se suosque creditores deriuare possit; & vti defunctus semper prior est herede suo; ita quoque huius creditores semper posteriores sunt creditoribus illius. Atque ita locus sit *l. potior. 11. ff. & l. 2. & 4. C. Qui potior in pignor.* Quibus accedit illud vulgatum: Die Schulde seinder negste Erbe.

72. Vnde & hoc est, quod liberum sit creditoribus defuncti, vbi heredem inopia suspectum commendat, ab eo cognitâ per Prætorem causâ, ne debita vel in totum vel pro parte periclitentur, satisfactionem exigere, quaq; non impetrata, securitati creditoris Prætoria immiissione prospicietur. *l. si creditor, 31. de Reb. Auctior. Iudic. possid.*

73. Petenda est autem separatiô intra quinquennium post aditionem heredis numerandum. *d. l. 1. §. Quod dicitur, 13. de separat.* Nec potest eadem impetrari; si creditores defuncti nomen heredis fuerint secuti; d. l. 1. §. 10. si vel pignus, vel fideiussores, vel vsuras ab illo acceperint; *ead. §. 10. & seq. §. 11. & 15.* siue ab herede nouandi animo stipulati fuerint; *d. §. 10.* Vel si etiam bona hereditaria defuncti bonis heredis ita mixta fuerint, vt vix ab inuicem segregari queant; *ead. l. 1. §. 12. vt & si forrè ante separationis petitionem; hereditas bona fide fuerit vendita. l. 2. d. tit.*

74. Sanè qui iudicium dictauerunt heredi, separationem quasi hereditarij possunt impetrare. *l. fin. eod. tit.* Neque etiam confusio obligationum separationem impedit. Quod eleganter declarat Papinianus noster, in *l. debitor, 3. de separat.* exemplo debitoris, qui fideiussori heres extitit.

75. Quod si creditores hereditarij separationem bonorum impetrauerint; & inueniatur non idonea hereditas, heres autem idoneus: non poterunt reuerti ad heredem. *l. creditores 5. d. 1.*

76. Quid si creditores hereditarij solidum ex defuncti hereditate seruare non possint, & proprijs heredis creditoribus dimissis aliquid in bonis eius supersit? De hac quaestione extant contraria responsa Papiniani, qui quod superest hereditarijs tribuit in *in d. l. 3. §. fin.* Et Pauli in *d. l. 5. §. at si ex alia causa, & s. & Vlpian. in d. l. 1. §. penult. eod. tit.* qui contrarium tenent.

B 3;

77. Quæq;

*Antinomia
concordatio*

77. Quæq; responsa in tantum contraia videntur, vt pleriq; existiment nullam rationem componendæ disunctionis subesse. Cæterum cõstat ex collatione *l. lecta de Reb. cred. l. qui heredi §. si duorum de condit. & demonstrat. l. 8. V. susfr. quemadmodum cau. & l. 6. de seru. ex port.* æmulationem quandam inter Paulum & Papinianum fuisse. Vt mirum non sit, illos & in nostris responsis non in vnã sententiam respondisse. Præualuit verò & communiter recepta est opinio Pauli, vt constat ex *d. l. 1. §. penult. de separat.*

78. Notandum quoque, quod ait Papinianus, sententiam suam probari commodius esse, verius, vtiliusq;. Vt proindè ceteri certent iare meritoq;: Papinianus verò æquitate.

79. Hoc certum & planè extra dubium est, si creditoribus hereditarijs solidum ex hereditate seruari non possit, quod illi ita demum aliquid ex bonis heredis ferant, si proprij creditores heredis fuerint dimissi. *d. l. 3. §. ult. de separat. & d. l. 5. pr. ad fin.*

80. Sed, et si post impetratam separationem heres aliquid ex hereditate adquisierit, ad illud admitti debebunt, qui separationem petierunt. *d. l. 5. pr.*

81. Quod si creditoribus hereditarijs solidum acquisitum fuerit, & illi iure separationis veniunt, quibus aliquid legatum fuerit ab auctore heredis. *l. quotiens; 6. pr. d. r. §. ult. Instit. de lege Falcid. l. primo gradu. 23. Quæ in fraud. creditorum* & illud enim quasi æs alienum exigitur. Secus autem est in legato ab ipso herede relicto, quod primum post debiti detractionem inducitur. *l. 1. C. de Bon. Auct. Iudic. possid.*

82. Quæ tamen inductio cessat, in libertate legata, quæ etiam æs alienum præcedit, modò non in fraudem Creditorum fuerit data. *d. l. 23. ff. quæ in fraud. Cred.*

83. Atque vt eo promptior esset legatorum exactio, ratione supremæ voluntatis, quæ maximè fauorabilis, *l. 1. C. de SS. Eccles.* inductum est pro legatarijs ius hypothecæ in bonis hereditarijs contra heredem, eiusq; creditores. *l. 1. 2. C. communia de Leg. §. 2. vers. nostra, Instit. de legat. l. 4. §. 1. ff. de separat.* Quare intentata Seruianã ocysimè erunt soluenda, præsertim si ad causas pias donata fuerint. *Coll. Argent. tit. 2. l. 20. par. th. 6. Donell. tr. de pig. c. 5. Obrecht. disp. 15. th. 128.*

84. Non

84. Non obtinet tamen hoc ius tacitæ hypotheçæ in bonis heredis proprijs & peculiaribus, d. l. i. C. & Ang. de Aretini Instit. de legat. §. 1. Colum. 3. ubi dicit, quod ipse in teneris annis Doctor adhuc Nonellus contrarium praticari volens succubuerit.

85. Consultitur verò & quoad illa bona legatarijs immisione in bona heredis, mense 6. à die aditæ hereditatis impetranda, quâ immisi Pignus Prætorium consequuntur. l. 6. C. ut in poss. leg. Neguz. M. 4. 2. par. n. 159.

86. Præterea, si quis in testamenti insinuationem, vel inuentarij confectionem, sumptus fecerit, non solum Creditoribus heredis, sed & ipsis legatarijs erit anteponendus. l. fin. C. de iur. delib. l. 8. ff. depositi: ubi respondit Papinianus, Sumptus causam semper præcedere, quo deducto, bonorum calculus subducatur, quod nuspam verius, atq; hic vsurpatur. Beuth. p. 1. Pral. c. 25. &

72. Etenim sumptus hi maximam necessitatem in se continent, vt planè intermitteri non possint. l. 4. ff. de Impens. in res dot. Gædd. in l. 79. ff. de Verb. Obligat.

87. Sic & heres putatius, contra quem, cùm bona fide hereditatem possederat, postmodum pronunciat, in restitutione hereditatis rectè separat & detrahit, quod ex illo creditoribus hereditarijs bonâ fide soluisse probauerit. l. 5. Cod. de petit. heredit.

88. Quod non procedit in illo, qui nomine hereditatis soluit. Neq; enim tunc à creditoribus, qui suum iam acceperunt, quod soluit, repetere potest. d. l. 5. liberatur autem illo factois, ad quem hereditas reuera spectat. l. 3. 36. 44. de condit. indeb. seq; contra creditores exceptione doli tueri potest. l. 31. ff. de Petit. heredit.

89. At si suo proprio nomine soluerit putans, se esse heredem, competit illi soluti repetitio, nec liberatur heres verus. l. 19. ff. de condit. indeb. d. l. 31. ff. de Pet. herer. Neque igitur eo casu à vero herede aliquid iure repetit, nisi ei euincenti hereditatem conditionem indebiti, quâ ipse suo errori mederi poterat, cesserit. Gl. in d. l. 31. Beuth. p. 1. Pral. c. 28.

90. Recipit quoq; in seius deductionis, impensas funebres, & omnes quæ pro recuperanda sanitate factæ sunt. l. 4. C. de petit. hered. sed de quibus infra in loco commodiori.

91. Qui

*Iure Domini
exempte*

*Res furtivae
vel ablatae*

Depositum

91. Qui IURE DOMINI sua bona praeter ceteris recipiunt, sunt, qui ratione sibi reservati, & non translati dominij, ceteris creditoribus proprie & in specie sic dictis, praecise anteponuntur.

92. In quorum autem numero, qui Iura Dominij retinent, primas tenent illi quibus furto res ablatae, vel vi erepta sunt.

93. Quique cum par illorum in hoc puncto sit causa, omnibus & quibusvis creditoribus, non solum ipsius furis sed etiam illius, ad quem res furtiva, quocumque modo, pervenit, arg. l. 2. C. de furt. praefertur. Et si res furtiva adhuc extet, in ea ipsa: Si vero consumpta sit, in eius estimatione: l. 7. & 8. ff. de cond. furt. Hottom. Con. 91. de Privil. Cred. Beuth. p. 1. Prae. c. 44.

94. Praeter hoc enim, quod rei furtivae Dominium in furem non transeat, §. furtum autem, 6. Inst. de Oblig. quae ex delict. nasci: illi cui furtum factum est, tacita hypotheca in bonis eius, qui furtum perpetravit, consulitur, Bald. in l. 15. C. de furt. ubi addit: Omnia bona delinquentis pro satisfactione tacite obligari. Cuique sententiae communis Dd. schola suffragatur.

95. Et merito domini rei furtivae, vel vi ereptae, ante omnes habetur ratio, cum alioquin fur eiusque heredes ex gravi delicto, cuius enormitas alias publicam poenam meretur, contra omnem aequitatem locupletarentur.

96. Tum vero iniucile esset, quod verus rei dominus ignorans & dissentiens, ex delicto vltimo damno afficeretur. Atque expressè ita statutum est Constit. Carol. Criminal. artic. 157. & 158. & l. 7. C. ad Leg. Jul. de V. public. & privat. & l. 1. C. si per vim.

97. Praeter dominum, cui res ita ablata est, iure dominij deducit deponens depositum.

98. Cuique tantus de iure debetur honor, ut illi primam fronte, sine mora, illico & quam ocyssime depositum sit restituendum, adeo, ut nullis omnino interdictionibus eius restitutio impediri possit, Nov. 88. c. 1. Petr. Peck. tr. de Iur. sst. c. 33. n. 2. nec praetextu dominij, nec compensationis, vel deductionis, nec doli, vel personae agentis exceptione. l. 10. C. depositi iunct. Anib. seq. quae certis panis illos subesse dicit, qui depositi restitutionem impediunt.

99. Quorum omnium causa est, quod depositum apertissima bonae

bonæ fidei signa in sese contineat, quod & depositarius sit quasi fidei aliquod templum, cui res fideliter custodienda tuto committatur. Beuth. p. 1. P. c. 13.

100. Quare & Vlpianus in l. 7. §. 2. ff. depositi, summa ratione statuit; quoties nummularij foro cedunt, deponentium primo loco habendam esse rationem: ita ut ante priuilegia, rei depositæ impensis solùm deductis, l. 8. ff. eod. hoc est ante mulierem, resicientem, Fiscum & similes priuilegiatos collocentur.

101. Planè autem cessat hoc priuilegium, cum deponens contra naturam depositi ex deposito aliquid vsurarum vel lucri capit. Aliud siquidem est deponere, aliud mutuare. l. 24. ff. de reb. au. Ind. imo & ipse censetur eo casu deposito renunciasse. l. 7. ff. §. 2.

Limita . 1.

102. Vtrum autem & hoc priuilegium locum habeat, si res deposita contumpra sit, non extra controuerham positum est. Quod affirmandum videtur, per d. l. 7. §. penult. & ult. & l. 8. depositi.

C

103. Neque verò quod bonæ fidei est, debet ad perfidiam detrahi. l. 11. C. depositi. Et dolo facit ita depositarius quo minus possideat, l. 1. §. 32. ff. eod. qui sane doloso prodesse, integro verò abesse neutiquam potest: concordat l. 22. de pen. Tum nefas est, & lege naturali prohibitum, malis artibus aliena aucupari. l. 1. §. ult. de furt. Neque minus fur censetur depositarius, qui rem depositam contrectat, quam is, qui apertum furtum committit. l. 3. C. depositi.

104. Verùm illis non obstantibus, affirmatiua verior est, quæ & in foro obseruatur. Et imputet sibi deponens quod meliorem depositarium non elegerit, & fidem illius, qui depositum distraxit, securus sit. Quale quid cum in causa furti non fiat, furti & depositi conditio planè diuersa est.

2.

105. Neque quid obstant illi oppositæ. Siquidem allegatæ l. 7. §. 3. depositi accipiendæ sunt de eo casu, vbi depositum ipsum adhuc existat. Objectionum 2. motio.

106. Obstat verò videtur. l. si ventr. 24. §. 2. de Reb. au. Ind. postid. Vbi Vlpianus verè dicit, eum qui depositis nummis vsuras acceperit, à cæteris creditoribus non separari; aliud enim est credere; aliud deponere. Addit verò: si nummi extant, se probare,

C

cos

eos vindicari posse à depositarijs, & futurum eum, qui vendicat, ante priuilegia.

107. Cui hoc consequens est, quod eo casu, vbi depositum verum subest, non solum illud si extet, sed etiam si non extet, eius æstimatio ante priuilegia debeat. Etenim alioquin verum depositum, & illud, quod transit in creditum planè non differrent. Adeoque vel falsum erit, quod dicit Vlpianus deponentem, qui recipit vsuras à cæteris creditoribus non separari, vel falsum illud, quod nihilominus nummos depositos, si extent, ante priuilegia rectè vindicet.

108. Et sanè hunc verè nodum Gordium dixeris. Putarem *versiculum si tamen. legis 24. §. 2.* ab indocto interprete adiectum & Vlpiani non esse. Neque enim verisimile est tantum Ictum in eadem ferè linea contradictorias illas propositiones non vidisse, vel proponere voluisse.

109. Quo dato, verissimum manet, priuilegium hoc præsens planè non obtinere, cum deponens contra naturam depositi aliquid lucri vel vsurarum ex deposito cepit.

*Pecunia ad
certos vsus
commenda*

110. Eadem ratio quæ deponentis, est illius, qui alteri pecuniam in certos vsus, puta ad merces emendas, pensiones soluendas, &c. vertendam, bona fide commendauit. Neque enim pecunia ita commissæ dominium ipsius committentis personam egreditur, priusquam præscriptis vsibus impendatur, argument. *l. 17. §. 1.* Et æquè hic animus committentis attendendus est, ac in deposito animus deponentis. arg. *l. 19. ff. de reb. cred. l. 3. §. 1. ff. de Obl. & Act.*

111. Accedit, quod & is, qui rem commissam præter committentis mentem in proprios vsus clam conuertit, furti actione teneatur. *l. 22. §. 7. ff. Mandati. l. 7. C. de furt.* Quò pertinet exemplum illud, quod Iason in *l. 41. §. quas vero. n. 7. ff. si cert. per.* refert, aliquando in Italia Iuuenem Mercatorem pecuniam aliò referendam consumpsisse, eumq; furti accusatum aliter defendi non potuisse, quin fuerit suspensus. Facitq; eò Consuet. Electoralis *41. part. 4.* Vbi vid. Mollerum.

112. Referantur quoque ad hunc ordinem creditorum illi, qui retento dominio, vsum solam rei illis, cum quibus contrahunt,

CON-

concedunt. Pront sunt: Commodator, Locator, & Socius. §. *Res Commis*
data locata
conus.

113. Neque enim & illis inuitis rei concessa Dominium auferri potest. Quare & is, qui re commodata, locata, vel communi extra modum præscriptum vitur, furti actione tenetur, l. 5. §. 8. ff. commodati, l. 45. ff. de furt. l. 12. & 18. ff. comm. diuid. l. 46. & 56. ff. pro socio.

114. De socio autem quod dicitur non ad communis societatis Creditores, quibus sociorum vnus non minus, quam alter obstrictus est: sed ad creditores singulares alterius socij pertinet, pro cuius singulari & separato debito propria eius bona, societati illa ta, in solum capi non possunt. argum. d. l. 5. §. 1. ff. pro soc. & §. pen. Instit. eod.

115. Pertinet item huc venditor ille, cuius res sub lege commissoria vendita fit in empra, l. 2. l. ult. & tot. tit. ff. de lege commiss. Cuius melior vendendi offertur conditio. l. 41. ff. de R. V. l. 4. §. 2. & seq. ff. de in diem addict. Ut & ille qui solâ rei vendita possessione emptori concessa, Dominium sibi vsque ad vltimam & completam pretij solutionem, expressâ conuentione reseruauit. Poterit enim in solutionis defectu rei vendita vti suæ incumbere, cogendo emptoris creditores, vt aut pretium, vel quod residuum est pretij soluant, aut quod exsolutum est recipiant. l. 5. §. 18. ff. de Tribut. act. Goth. ad l. 24. §. 2. lit. n. ff. de reb. auct. Iud. poss.

116. Quinimo, etiam si de expressâ reseruati dominij pactione non conlter: attamen, si pretium non sit solum: neq; emptori habita fides, neq; alio modo venditori satisfactum, cum bona obæratæ Emptoris hactam subeunt, venditor rem venditam Iure dominij recte vindicat. arg. §. venditor, l. de rer. diuis. l. 19. & 53. ff. de contrah. Emp. l. 16. ff. de Per. & com. rei vend. l. 38. §. 2. ff. de liberali caus. Gail. lib. 2. Obs. 15. n. 4. & Obs. 25. n. 26.

117. Hisce quoque addenda erit Mulier ratione bonorum paraphernalium, videlicet si illa adhuc extant, quæ etiam viuo marito ab eius creditoribus potest vindicare, l. 29. C. de Iur. dot. etiam contra Fiscum, & contra maritum, quem ex primipilatus Officio, quod aliâ dotem quoq; anteriorem vincit, l. 3. C. de Primipil. obligatum habet. l. 1. C. de Priuileg. fisci. Quorum bonorum tantus

Res vendita

Bona para-
phernalia.

fauor est, vt qui res vxoris pro marito pignori capiunt, vim con-
traxisse videantur. *l. 1. C. ad L. Int. de vi publ. & priu.*

118. Tum vero iniquum esset, & contra omnes, quod mu-
lier alterius infortunio astringeretur, vel inquireretur. *l. 24. C. de donat. int. vir. & vxor. l. 2. C. ne vx. pro mar. l. 22. C. de pen.*

119. At è contrario summe religiosum est, quemque suis bonis
frui permittere. *d. l. 24. l. 9. C. de Iudaïs.*

120. Quod si fortè bona illa perierint mariti culpa vel am-
plius non extant, vitur vxor hypotheçà à tempore illationis. *l. 4. vlt. C. de pact. conu. Baldu. tr. de pignor. c. 7.* Quodque ita in Praxi
cotidie obseruari videmus.

121. Sic cum liberis, dominium, quod in re propria peculiari
non alienata vel consumpta habent, rei vindicationem concedat,
aliorumque varios pretextus eludat, *l. 3. §. fin. l. 6. §. fin. l. 8. §. 1. C. de secundis nupr. & illi ratione peculij, quod castrense & aduentiti-
um vocamus, huc referendi sunt.*

122. Quid si re non amplius integrâ vindicationi non sit locus?
Cum pietati, quæ parentibus debetur, aduersetur Iudicium rerum
amotarum; Iustinianus actionem illorum in parentes legali hypo-
theca mitigauit, in tantum vt & Creditoribus in specie sic dictis
præferantur. *l. 12. C. qui pot. l. 6. §. fin. C. de bon. mater.* In cuius le-
gis initio bona peculiaria cum bonis maternis, quorum sit men-
tio in *d. l. 12.* disertè comparantur. *Beuth. p. 1. Prel. c. 2. & 3. Franc. Bald. de pig. c. 7. Neguz. m. 4. p. 2. n. 13.*

123. Constat in honorem matrimonij turpem actionem aduer-
sus vxorem, res mariti dolosè contractantem, negari, *l. 2. de. Act. rer. amot. & Iudicium amotarum introductum esse l. 1. & 101. tit. ff. & C. eod.* Quod obtinet quoq; ratione rerum, quæ in natura esse desiderunt. *l. 17. §. 2. eod.* Rei veritate enim illa furtum facit. *l. 20. eod.* quamuis hoc mitiori nomine efferatur: vt & illo casu, quo ei, cui heredes sumus furtum fecit, vel nobis, antequam nuberet, dicatur tantum competere conditio furtiua, *l. 3. §. 2. eod.*

124. Idem ergo quod supra de domino rei furtiua dictū est, & pro-
cedit, in marito, cuius res vxor dolo malo contractant. Ad eod vt si
fortè mulier mortis causâ res amouerit, deinde mortuus sit ma-
ritus,

ritus, hereditatis petitione vel actione ad exhibendum consequi possit heres id, quod a motum est. *l. 22. §. 1. d. 1.*

125. Et alius casus datur, quo quis speciali legis beneficio omnibus creditoribus alijs praefertur, ut puta, si filius familias contra SCtum pecuniam mutuatus, soluerit. etenim tunc patri numeros vindicanti nulla exceptio obijcietur. *l. si filius. 14. de reb. credit.*

126. Quod indubitato procedit si nummi extant, sed si fuerint consumpti a creditoribus, Marcellus, referente Vlpian. *in d. l. 44.* ait cessare conditionem: at e contrario Iulianus *in l. sed si. 9. §. 1. de SCto. Macedoniano.* patri ex omni euentu, *hoc est,* ad extremum, si nulla alia actio subsit, conditionem competere, Vid. Cuiac. *l. 4. Obsc. 35.*

127. Et redditur patris intentio eò probabilior, quod infidus filijf. creditor propter iniquissimum excessum vtili actione serui corrupti teneatur, argt. *iii. ff. de serui. corr. & iii. ff. ad Leg. Aquil.* Sicuti ex aduerso si in alimenta filijf. quid versum sit, pater tenetur actione de in rem verso. *l. 1. §. 3. pr. & tot. tit. de in rem verso.* Quod fieri dicimus, quotiens non apparet filiumf. pecuniam mutuatae male locasse. Vt nec etiam obtinet illa conditio, si filiusf. ita mutuanti forte mutuum reddiderit. Quomodo nuperè in causa duorum Nobilium decisum memini.

128. Cessat insuper illud priuilegium, si creditori ex peculio caltrensi in quo filij patrumsf. vice funguntur, solum sit, *l. 2. ad SC. Maced. vt & aduersus eos, qui studiorum causâ sumptus suppeditarunt, l. 7. §. 13. eod.* quamuis hoc multas habeat limitationes, de quib. ap. Rebuff. Ac deficit priuilegium illud in omnibus casibus, in quibus SCto locus non est.

129. Vt tandem verbo dicamus: Ponuntur antè priuilegia omnes, qui dominium in re, quam petunt, probare possunt. Coll. Arg. *l. 42. th. 39.*

130. Quare & hinc referimus debitorem pignoratitium vendicantem rem solutione debiti liberatam, *l. 42. de distr. pign. l. 9. C. de pign. act.* vt & illum, qui rei litigiosae dominium sententiâ iudicis adeptus, vindicat rem ab eo, cui illa ex parte aduersa oppignorata est. *l. 1. §. 2. ff. Quae res pign.*

Privilegiat
Creditores

Reales

Modj

Error

131. Succeedunt nunc illi creditores, qui protopraxiam sibi ex legali favore competentibus actionibus evincunt, suntque illi, quos in præcedentibus diximus privilegiatos; & hi, prout favoriste desumitur vel ex Re, vel ex Persona, vel Reales vel Personales.

132. Reales sunt, qui iura prælationis sibi vendicant ex consideratione modi vel causæ contractus, ex quo obligatio descendit, æquitate sic dicitante.

133. In Modo consideratur vel Vitium, vel Conventio. Vitium autem est in errore vel dolo.

134. Si Error interueniat, id, quod sui liberandi causâ alicui indebitè solutum est condicitione actione repeti potest, *l. 1. §. 1. ff. de Cond. indeb.* hoc iure, ut qui ita condicunt, cæteris Creditoribus hypothecarijs omnibus, qui ex certa & iusta causa scientes fidem debitoris sunt secuti, imò & mulieri præferantur. *Beuth. p. 1. Præf. c. 71.*

135. Quippe, qui Error quid fecit, non consensisse iudicatur, *l. si per errorem ff. de Iurisdict. omn. iudic.* Et qui indebitum soluit, potius hoc fecisse censetur animo distrahendi, quàm contrahendi. *§. 1. Instit. Quib. mod. re contrah.*

136. Videtur & is qui indebitum sciens accepit furtum commisisse, præsertim si dolosè retinuerit ac reticuerit. arg. *§. 6. & 7. Inst. de abl. qua ex del.* quod soluentis error probabile reddit. Neq; solum illum qui imprudens soluit, sed & eum, cui reuera solui debebat, decipit: quæ duplicata fallacia condicentis actionem eò reddit favorabiliorem. *Beuth; p. 1. Præf. c. 71.*

137. Deniq; quod si indebitum soluentis durior esset conditio, ac cæterorum Creditorum, hi cum illius graui iniuria, quam facti error, qui neminem grauat, non adimit, locupletarentur: quod est contra iura vulgaria. *l. 14. ff. de Condit. indeb.*

138. Sic si Dolus contractui causam dedit, & is, qui dolo debitoris, fortunarum dispendium facientis, inductus, ignorans illum iam fraudandi consilium inijsse, ei pecuniam bonâ fide credidit, alijs, qui fœnori res suas exposuerunt, summâ ratione antefertur. arg. *l. 7. §. 2. ff. de positi.*

dolo induct

139. Quod & affirmamus de creditore dolo ita inducto ab emptore, vel hoc fugam præcogitante. *Gail. 2. Obs. 15. Neguz. M. 2. part. §. n. 9.*

7. n. 9. Col. Arg. l. 42. tit. 5. ff. 39. n. 5. vbi eleganter additum, hoc in tanta fraudatorum copia & improbitate salubriter receptum esse, quod quoque ex ipsis Iuris fontibus manasse statuimus.

140. Siquidem bona creditoris & venditoris fides, vt & iusta ignorantia fraudulentis debitoris instituti vult causam decidi ex æquo & bono. Vbi ea quæ de Apicibus Iuris sunt, examinate non conuenit. l. 2. §. 4. ff. Mandati. Quod præsertim in foro mercatorum erit attendendum. Gail. 2. obs. 21. & ob. 27. n. 27.

141. Tum quia negotio, quod gestum est, dolus causam dedit, illud ipso iure nullum est, & redit in integrum, l. 7. in pr. ff. solut. matr. Cum dolus sit omnium malorum principium, inundatio & eversio domorum, & totius pij & constantis Reipub. status. Vigl. in princ. libell. de Fide Ictorum, arg. l. 9. §. 2. ff. de minoribus. Cui omnibus modis obuiandum, l. 1. ff. de dolo malo, l. 11. §. final. ff. de doli mali except. quoque nemo conditionem suam meliorem facere vel præmium lucrari poterit: l. 134. ff. de R. I. Quod utiq; fieret, si Creditor vel venditor hic elusus à reliquis excluderetur, & interim dolosus manifestissimum commodum acciperet, qui hoc pacto solutionis expers constitueretur, contra l. 206. ff. de R. I.

142. Sequitur Conuentio, quæ Creditor speciali aliqua pronissione in re contractui subiecta, sibi expressam hypothecam constituit & reservat. In qua hypotheca debitor ad illius detrimentum nihil immutare potest. arg. l. 4. & 9. C. & l. 8. & 9. ff. qui potior. in pign.

143. Huiusmodi pronissio reperitur in eo, cuius pecuniâ res empta est, qui si directe & statim pactus est, vt res pecuniâ suâ empta sibi pignori maneret, cæteris omnibus hypothecariis anterioribus præferitur. l. licet. 7. C. b. t. Sichardus Francisc. Balduin. de pigno. c. 7. sub fin. Neguz. Tr. de pign. & hyp. p. 5. m. 2. n. 17. Gail. 2. obs. 12. num. 3. cap. 4. & post alios Harprecht. §. 4. Inst. Quib. mod. re contr. obli. num. 252.

144. Quamuis negari non possit, alias priores haberi potiores: d. l. 7. eleg. Inst. n. in Nouell. 91. c. 1. & quod alterius pecuniâ emptum est, ementis, non eius, cuius pecunia fuit, regulariter fieri. In hoc ea C. de rei vindicat. l. 1. & 8. C. si quis alt. vel. sibi, prout ex voluntate venditoris Domini, defectu consensus illius, cuius pecunia

Ex Conuen-
tione.

Eig

Conuen-
tione
res empta.

niâres emitur, & traditionis naturâ accuratè demonstrat Do-
nellus, *Com. c. 2.* Quod tamen denuò fallit in pecunia Militis, *l. 1.*
C. de rei vindicat. Minoris, Pupilli, *l. 3. C. arbit. tut. l. 2. C. qui. ex*
fact. tut. l. 3. ff. de reb. eor. qui sub. Vxoris, l. rer. C. de iur. dot. l. 5. ff.
eod.

*æq̄tas b̄g
privilegij*

145. Commendat hoc priuilegium summa æq̄uitas. Quando-
que ceteri creditores rem emptam non haberent, nisi huius pe-
cuniâ empta fuisset. Cui accedit, quod emptor rei emptæ do-
minium ex interposito pacto nunquam ita habeat, vt illud, ex-
cussio, cui subiaceret, onere, in alium transferri possit.

C. n̄b.

146. Non iniuriâ autem dubitatur, vtrum & inter Chyrogra-
pharios, actionem personalem puram habentes, is cuius pecu-
nia aliquid emptum est, prædicto pignoratitio pacto omisso pro-
topraxian habeat, eò quod de hoc casu nulla expressa lege defi-
nitum sit? Quod affirmat Ioannes Glossator, citatus ad hoc à
Bartolo per *l. qui in nauim, 26. ff. de reb. aut. Indic.* Reliqui Dd.
negant.

147. Sichardus in *d. l. 7. C. b. tit.* dicit hanc quæstionem valde
dubiam esse, hoc adiecto consilio, vt de re ad eò necessaria ipse
Imperator aliquando adeatur.

Decisio

148. Videbimus vtrumne ex æq̄uitate aliquo modo decidi pos-
sit, quæ est, vt si quis mutuauerit pecuniam, vt ex illa rem certam
emeret, mutans præferatur: at si illa simpliciter, nulla rei e-
mendæ mentione adiectâ, mutuo sumpta fuerit, eius conditio
sit eadem quæ est aliorum Chyrographariorum. Ita distinguit Cy-
nus & post eum Petr. Vanderan. *de priuileg. Creditor. c. 8.* Sichar. *d.*
loc. Et ita pronuntiare non dubitamus.

*q̄ rem sub
sua gdioc
ven. 812*

149. Ex eadem prouisione & ille vniuersis hypothecarijs, etiam
mulieri præfertur, qui hæc expressâ conditione merces suas ven-
didit, vt vsque dum pretium pro his non solueretur, illæ in solu-
tionis securitatem ipsi tantisper pignori obligatæ permanerent.
Negutz. 4. part. princip. n. 33. & 34. item membr. 2. p. 5. n. 17.

150. Cuius iuris ratio hæc est, quod emptor rei venditæ do-
minium sibi ex hac vnica causa solum acquirat, vt ea venditori
pro pretio obligetur: quam conuentionem, ni Emptor inijsset,
res empta non haberetur. Adeoque nisi pretium conuentum nu-
merâ-

merabitur, venditor in re solus & potior meritò habetur. Ac
perperam somniant ceteri Creditores, per illius prælationem,
acquisita sua iura ipsi dimittunt. Beuth. p. 2. P. c. 3.

151. Præcisè autem requiritur, vt hypothecaria hæc pascio
in hisce casibus statim in initio contractus, vel saltem in ipsa rei tra-
ditione apponatur. argument. l. 7. C. Qui pos. in pig. Quippe cau-
sa semper est prior suo effectu: At dominio per traditionem qua-
sito obligatio illa est inutilis, nihilque per illam prioribus Credi-
toribus derogari potest. l. 1. §. ult. ff. de reb. eor. qui sub. Sanè post
translationem dominij adiecta, præiudicat ipsi emptori. Neguz.
p. 4. pri. n. 35. & seq. vbi hanc quæstionem latè deducit.

LB

152. Hæc de MODO: CAUSAE contemplatione Creditori-
bus priuilegium aliquod indultum est, qui non tam ex tempore,
quàm causa ex qua debitorem sibi habent obligatum, prælationè
sub tacita plerumq; legali hypotheca, æquitatis fauore recipiunt.
Quod priuilegium, cum varias causas habeat, ex iisdem defini-
endum est.

*Causa
risp.*

153. Atque primò, ne memoriæ, pietati & meritis honoribus
defunctorum aliquid detraheretur, temperatis eorum parenta-
tionibus id priuilegij datum est, vt illi, qui impensas in funeris rit-
tus, vel deductionem pro exultimatione & dignitate defuncti fe-
cerint, omne creditum præcedant, l. 45. ff. de relig. & sumpt. fun. l. 12.
§. 5. & 6. ff. eod. l. 4. C. de petit. hered. l. fin. §. 9. C. de Iure delib. l. 1. §. 19.
ff. ad L. Falcid. cum l. seq. §. ult. Inst. eod. Meyrer. l. 2. b. sr. n. 11. Fran-
cisc. Balduin. tr. eod. pign. c. 6. Neguz. tr. de Pig. memb. 2. part. 5.
princip. n. 28. Etiam dotem, l. 18. & l. seq. ff. de relig. & sumpt. fun. l. 60.
ff. solut. matr. Petr. Vanderan. d. tr. cap. 4. Harprecht. §. 4. Inst. quib.
mod. re contrah. obl. n. 244. & depositum: Summa enim est ratio, quæ
pro relig. facit. l. 43. in fin. ff. de religiof.

*Sumptus fu-
neris.*

154. Vnde & hoc est, licet libræ studioforam sint priuilegiatissi-
mi, quod tamen hospes eos pro impensis funeralibus rectè reti-
neat. Post rebuff. Beuth. part. 1. pral. c. 23.

155. Quin & vitâ functo colono vel inquilino, si desit vnde fu-
neretur, ex inuectis funeris impensæ præstandæ sunt. l. 14. §. 1. de
Religiof. & sumptib. fun. er.

156. Et obtinet hoc priuilegium, sine is, cuius bona veneunt,
funera.

D

funeratus fuerit, siue quid is hoc nomine debuerit, quod redde-
re eum, si uiueret funeratiua actione intentata oporteret. l. Quasi-
sum 17. pr. de Reb. aut. Iudic. possid.

157. Cuius priuilegij prater pietatem ratio est, Publica utilitas,
quæ uetat mortua cadauera insepulta iacere, d. l. 43. de Religiof. &
sumpt. funerum. tum veterum religiosa auctoritas, qui rectius se æ-
quitati & honori consulturos putarunt, si cum fortè per fortu-
nam utriq. satisfacere non liceret, Creditori potius debita, quam
mortuo Infas parentationes denegarent. Petr. Vanderan. de
Priuileg. Cred. c. 1. ubi eliganter & prolixè Funerum antiquam hi-
storiam refert. Addatur locus Platonis, 4. de ll. cum ait, Vete-
ribus semper hanc insitam fuisse opinionem, ut, si qua ratione per
fortunam licerit, mortuos debito honore fuerint profecuti, &
ille Ciceron. l. 1. Tuscul. quæst. Viuos maximè curare debere, ut in
mortuorum sepulchris consuetudini & famæ tribuatur fatis.

158. Veniunt autem impenfarum nomine, quæcunq; corpo-
ris causa ante & post animæ discessum sunt erogata: ut sunt phar-
maca, uel medicamenta ægroto exhibita: Vnguenta: precium
loci ubi defunctus humatus est, & si qua uestigalia sunt, quæ in i-
tinere præstantur dum corpus de loco in locum transfertur. Item
Sarcophagi & uestitaria quibus exuiuæ inuoluuntur. l. 4. C. de petend.
hered. l. 3. C. de Religiof. & sumptis. l. 37. ubi Gothofred. ff. eod. Cuiac.
11. obs. 21. Coll. arg. ff. l. 42. tit. 5. P. 32. n. 19. Inngatur locus Mar-
ci 14. in inir. ubi ipse Saluator extollit fœminam, quæ ipsum nardo
consperserat, quod bonum opus operata sit erga ipsum, præue-
nerit enim vngere corpus suum in sepulturam.

159. Pertinent huc sumptus Medicis & Chyrurgis præstandi, d. l.
4. C. de petir. hered. l. 3. C. de religiof. sumpt. Obrecht. disp. 15. th. 489. Et
quorum si plures sunt, habetur illorum ratio secundum p ropor-
tionem Geometricam, ut semper, potior est Medicus Chyrurgo,
per l. 33. ff. de reb. aut. Ind.

160. Quid si cum medico Ictus concurrat? quanquam hic il-
lum dignitate præcedat: attamen cum hic in priuatis negotijs ver-
semur, quæ nec famam nec existimationem concernunt & Ictus
illo erit posterior. argt. l. 3. & 4. C. eod.

161. Minus autem rectè sumptibus funebribus annumerantur
Ve-

Medicamentis

Medic
Chirurg

C

g.

Vestes lugubres, Fasciæ sericæ, pepla, quæ cognatis defunctorum demore dari, vt & illa, quæ in conuiuia defunctorum coëm̃ solent: cum hæc potius pomposa ostentationi, quam pio honori tribuantur, præsertim si vel existimationem, vel fortunas defuncti excedant. *l. 14. §. 6. C. l. 37. §. 1. ff. de Religios.*

162. Quodque de veritate Iuris certissimum est, tamen si hodie plerisque in locis aliter obseruetur, vbi quoque eiusmodi vestes, aliue sumptus funebres censentur; modo seruetur dignitatis defuncti, & quantitatis patrimonij illius proportio, quæ ipsa arbitrio iudicis determinanda est.

163. Sæpius fit, quod quidam aliorum militent pecunijs: hac de causa aditus Imp. Iustinianus *Nov. 97. cap. 4.* sanciuir, vt is, qui occasione militiæ, vel aliarum huiusmodi causarum, crediderit, quiq; in eius argumentum ius protopraxias stipularus, instrumentum desuper confectum, & à testibus subsignatum habuerit, non solum hypothecarijs expressis anterioribus, sed & mulieri, ratione etiam prioris dotis, præferretur. *Auth. quo iure C. qui potiores.* non tamen ratione paraphernorum adhuc extantium, *l. 1. C. de priuil. ff. ci. Diss. Neguzant. p. 5. memb. 2. n. 21.* Vbi vult cum Baldo prædictum Creditorem non nisi doti posteriori præferri.

164. Idem & de expensis, custodiæ alicuius Castri causâ factis, cum & ita quis salutis publicæ, cuius suprema lex est, suâ pecuniâ bene prospiciat, à Dd. nostris receptum est. *Beuth. p. 1. Pral. cap. 55.*

165. Et præterea ex verbis eius Nouellæ, VEL PRO ALIIS QUIBUSDAM TALIBVS CAVSIS, extendunt priuilegium illud ad eos, qui ad equestris ordinis, puta S. Michaelis, Aurei Velleris, S. Iohannis &c. summos honores consequendos pecuniam expressim sibi reternatâ præferentiâ cuidam mutuauerint & Idem *Beuth. p. 1. Pral. 6. 5. 7.*

166. Quod, quantò insigniores illi honores sint, tantò maiore fauore digni existimandi sint, qui ad huiusmodi honores aspirantibus suâ pecuniâ præferunt. Et quòd ordines & societates illæ sint quasi seminariæ, ex quibus, ardente statu publico, egregij ac strenui belli duces, pro totius Imperij salute desumantur.

167. Extendunt quoque illud privilegium ad eum, qui alicui causâ redemptionis, seu honorarij, collatori ex more pro concessio beneficio præstandi, pecuniam verè mutuauerit. Si modò causa, in quam credidit, instrumento, à testibus subscripto, fuerit inserta, adiectumq; eum fore cæteris solum priorem. Beuth. p. 1. Pral. c. 56. Quæ extensio & eâ ratione quoque innitur, quod acquisitâ aliqua præbendâ speciale alimentorum commodum debitori simul acquiratur.

Uitius
reor

168. Sanè, qui ad frugalem & necessarium victum alteri frumentum, potum, carnem, alteriusuè generis cibaria crediderit, omnibus expressis hypothecarijs, illis etiam, qui ad refectionem ædium pecuniam impenderunt, imò & mulieri summâ ratione præfertur.

169. Etenim non solum, fortunas domesticas Debitoris - auget? sed & eius corpus & vitam conseruat; neque non solum vnius atque alterius pignoris causam saluam constituit: vt habetur in l. 7. ff. qui potior. in pign. sed & basin & caput tantam debitorum molem sustinentis conseruat.

170. Atque alimentorum consideratio in tantum privilegiata est, vt & mulieri sit iniunctum, coniugij onera vnâ cum marito de dote suâ sustinere, & ipsi, vt & parenti, reuerentiæ & pietatis affectu, qua ipsa deuincta est, ex dote alimenta præstare. l. 73. ff. de Iur. dot.

171. Neque hoc creditum, quod pietati adscribitur, l. Melo, de Aliment. leg. solum homo à nobis impetrat, sed & ius ipsum requirit, sic præcipiens: pasce fame morientem ni enim paueris, cum paueris, fame te eum occidisse existimabis. c. pasce. Dist. 86. Concordat. l. necare, 4. ff. de agnos. & alen. liber.

Pro repara
tione

172. Insuper & illi, qui in domus, vel nauis alteri pignori subiectæ refectionem crediderunt: puta vt domus ruinosa reparetur, nauis refabricetur, vel armetur, cibaria comparentur, naulum & vecturæ soluantur, vt tacitam hypothecam ex Scto ipso Iure habent, ita etiam in domo vel nauis, omnibus hypothecarijs, etiam anterioribus, præferuntur, l. 10. ff. in quibus causis hypoth. tacit. l. 5. ff. qui potior. l. 25. ff. de reb. cred. Meyrer. lib. 2. tit. 10. n. 1. Coll. Argent. pand.

pand. l. 42. tit. 5. th. 32. n. 8. & 9. Potior tamen illis est mulier, cuius infirmitati eiusmodi priuilegia opponere esset inhumanum. *Nov. 97. c. 4.*

173. Cuiusq; priuilegij ratio adeò obscura non est. Etenim & pecunia in reparationem domus vel naus erogata reddit reliquis creditoribus omnibus causam totius pignoris saluam, quod aliàs vel penitus interijisset, vel saltem pro maxima parte & quidem metu imminentis interitus, fuisset imminutum. *l. 6. ff. qui potior in pig. Obrecht. Disp. 15. th. 463. Harprecht. §. 4. Instit. quib. mod. re contrah. obl.*

174. Addimus ex *l. 6.* & hanc rationem: Quod Reipub. interfit, vt ruinosæ ædes restaurentur, ne aspectus ciuitatis deformetur. *l. 2. §. 17. & l. ult. ff. ne quid in pub. l. 20. §. 10. de noui oper. nunciat. l. 1. ff. de sign. Iun. l. 2. C. de Aedific. priuat. & c.*

175. Nec minus verò sed magis Reipub. interest, vt naues contra inediam cibarijs, contra impetum pyratarum armis, contra maris sauitiam alijs adminiculis instruantur; scilicet vt eò tutius, conducibili Reipub., & aliorum, quibus res in naui, vel ipsa naus obligata est, commodo, ne commercia annona premantur, in portum perueniant. Accedit & hoc, vt eo promptiores & faciliores inueniantur homines, qui in hacce causas pecuniam impendant. Vid. Herm. Meyrer. *tr. de pign. lib. 2. c. 10. per tot.* Petr. Vanderan. *de Praer. Cred. c. 8. Francisc. Balduin. c. 7. d. tract.*

176. Porrigitur hoc priuilegium etiam ad eum, qui domino mandante, redemptori operis, qui ædes instaurandas conduxit, & Græcis vno verbo *ἑρβολαβ* dicitur, pecuniam subministrauit. *l. 1. ff. de quibus causis pign. tacit. vbi Gothofr. & l. 24. §. 1. de reb. ant. Ind. possid.*

177. Cessat autem si pecunia non nominatim & expressim in domus vel naus refectionem, sed simpliciter solum, nulla eius factâ mentione, mutuata fuerit; quantumuis etiam postea ex ea reparatio fortè fieret. *Mynsing. Cent. 1. Obs. 60. Gail. 2. Obs. 12. n. 4. Meyrer. tr. de pign. lib. 2. tit. 9. n. 5.* Etenim qui non in expressum & determinatum finem credidit, in omnem euentum, & debitoris arbitrium, credidisse censetur. *Petr. Vand. d. c. 8. Beuth. p. 1. Præf. cap. 20*

C

Amplius.

Limitatio.

limitatio 2. 178. Sic quoque cessat, si domus vel nauis ex pecunia ad refe-
ctionem numerata actualiter non fuerit reparata. l. 5. verb. impen-
sum est. ff. Qui posteriores in pign. hab. Coll. Argent. pand. l. 20. t. 4. th.
s. Gabriel Mudæus. tr. de pign. tit. quib. mod. pign. solus. 95. Gail.
2. obs. 25. n. 7.

limitatio 3. 179. Neq; obtinet, quando fortè alterius pecuniâ domus vel
nauis tota de noua exstructa est. Quod non mirum videatur, cum
quod de nouo ædificamus, antea cum nondum fuit, alijs pigno-
ris nexu non potuit deuinciri. Beuth. lib. 1. Pral. c. 20.

180. Quod si tamen & hoc casu intercedat expressa pignoris
conuentio, negotium l. 7. C. qui posterior. in pign. applicabitur. Quæ
si sit ommissa ab hypothecarijs etiam posterioribus huiusmodi Cre-
ditor excluditur, priuilegio exigendi ei solùm contra Cheirogra-
pharios reseruato, de qua facti specie intelligenda, l. 26. & 34. ff.
de reb. auct. Ind. poss. Vid. supra.

limitatio 4. 181. Insuper cessat priuilegium illud, si domus refecta mox cor-
ruerit, Zas. ad l. 25. ff. de reb. cred. Quippe re extinctâ perimitur eius
inherens qualitas; neq; locus vel area; sed ipsa domus restaurata
hic in contemplationem venit. Beuth. d. c. 20.

limitatio 5. 172. Et cessat in excurrente summa in refectionem quidem mu-
tuo sumptâ; sed eidem non impensa; Zas. d. loc. n. 7. Coll. Argent.
d. r. 4. th. 8. Petr. Vand. d. c. 8. sub. fin.

Extensio 183. Annumeratur autem refectori ille, qui seruum, (quod hodi-
diè de quacunq; re alia dicimus) à publicis hostibus suâ pecunia
redemerit. Etenim ille vniciè in causa est, quod seruus, lytro so-
luto, ad priorem obligationem reuertatur, qui non redemptus
planè interijisset, eluso creditore, qui in eo crediti sui securitatem
prætendebat.

184. Præterea, vt occurreretur ingratorum hospitem perfidiz,
qui præter necessariam & curram supellestem nil quicquam ha-
bebant, initio Romæ & in eius territorio inductum est, vt pro cau-
to & conuento tacitè haberetur, inductam supellestem pro pen-
sione locationis præcisè teneri, & hoc ipsum postea legibus ex-
pressis fuit definitum, & ad vniuersas Romanorum prouincias ex-
tensum. l. 2. 4. 7. ff. & l. fin. C. in quib. causis hypoth. l. 5. C. de locat.
& cond.

tac. hem pign.
ni bonis
illatis

Secund. Francisc. Balduin. tr. de pign. c. 6. VVesenbec. Par. lib. 20.
tit. 2. n. 2.

185. Atq; in tantu receptum est, vt etiamsi vnā tantum nocte con-
ductor in hospitio vel cœnaculo manserit, res illatæ nihilominus
locatori obligantur. Br. in l. 5. C. de locat cond. Boc. Cl. 2. disp. 12.
ib. 34.

extensio.

186. Cuius hypothecæ eadem ratio & vis est, quæ expressæ. d. l. 7. ff.
in quib. caus. hyp. tac. contrah. Vt & in illa obtineat lex, qui prior
est tempore potior est iure, l. 4. 6. C. qui por. in pign. l. 2. & l. 8. ff. eod.
& habens illam etiam præferatur fisco, posteriori. Vterq; siqui-
dem tacitâ hypothecâ munitus est, de qua quam primū exori-
tur quæstio temporis, prærogatiuæ aperiuntur fores, nisi singu-
lari priuilegio alter præ alio præminentiam habeat. Beuth. p. 2.
pral. c. 47.

Tacitâ & exp.
hypothecæ
vis eadem.

restrictio.

187. Quod dictum inducta tacitè obligari pro debita pensione,
procedit quoque, si fortè domus conducta culpâ conductoris de-
teriorata fuerit. l. 2. ff. in quib. caus. l. 43. ff. locat. Heig. Inst. de actione.
§. Seruiana; Franc. Balduin. d. c. 6. Mynsing. C. 6. Obs. 86. Fallit
verò si eadem fuerit gratis concessa. Dn. præses Exercit. Inst. part.
1. Decad. 10. Ass. 8. Donell. tr. de pign. c. 4. Neque enim tum ædes
conductæ dici possunt, prout rectè asserit Obrecht. Disp. 15. tit.
64. & seq.

ampliatio.

188. In quibus aliâs prædicta in tantum procedunt, vt non solum
primi sed & secundi inquilini bona ilata, ex præsumpta volun-
tate vtriusq; partis, locatori teneantur. l. 11. §. solutam. ff. de Pigno-
rat. act. Harprecht. §. 4. Inst. quib. mod. re n. 14.

189. Requiritur autem, vt res illatæ eo animo inductæ sint,
non vt ad tempus saltem, sed vt perpetuò ibi essent. l. 7. §. 1. ff. in
quib. caus. hypoth. tac. Neque enim, cum res in domum inferun-
tur, vt aliò transferantur, hoc agi videtur, vt illæ sint pignori,
quòd hîc loco pensionis est, quæ plerumq; primū tempore lo-
cationis elapso soluitur.

†

190. Quod si ideoq; quis res suas ex agro in domum condu-
ctam metu belli, aut latronum incurfus fortè intulerit, illæ taci-
tam hypothecam non subeunt: Inductæ enim sunt eo animo, vt
suo.

?

tuo tempore in villam reportarentur. Iung. l. 35. §. 3. ff. de hered. insti.

191. At si mercator in conductam tabernam merces intulerit, ea intentione, ut illic manerent, donec venderentur; & illa obligata recte dicuntur, ita tamen, ut conuenienter, quae natura mercium est, distrahantur. Quod si locator, facta praeclosure, illis manum iniecerit, desinunt esse merces, nec amplius possunt vendi, sed actu ipso specialiter pro omni euentu locatori obligantur. l. 9. ff. in quib. caus. hyp. tac. & vbi Goth. l. 34. ff. de pignor. Zaf. & Mudæ. in d. §. item Seruiana Inst. de act. Balduin. d. loc. Arius Pinel. ad rubr. C. de bon. mat. n. 146. Dn. Praeses part. 1. Exerc. Inst. Decad. 10. Ass. 8. lit. e,

De nummis
in pign. urba
num illatis.

192. Idem dicimus de nummis in praedium vrbantum, ut ibi essent donec exponerentur, illatis. Namque & illi sub pignore generali, quale tacitum plerumque est, sine vlla distinctione continentur. d. l. 34. §. ult. l. 7. §. ult. ff. qui potior. in pign. Et uti merces venduntur, ita nummi exponuntur, & uti merces mercibus, ita nummi nummis substituuntur, ex qua Propriorum analogia huius assertionis veritas dependet. Harprecht. d. §. 4. Inst. quib. mod. re contrah. obl. Quamuis dissent. Zaf. Schneiderv. & Heig. ad d. §. Item Seruiana, inst. de actionib.

193. Satis anceps & dubia quaestio est, de inductis à minore sine eius curatore in vrbantum praedium, vtrumne videlicet & illa tacito pignori subijciantur? Quod negat Menoch. de adipisc. pos. sef. remed. 3. n. 65. & 2. arbitr. casu 171. n. 30, Nos affirmamus. Tùm quia res minorum, quamuis voluntariae earundem dationi interdictum sit, ab hoc tacito pignore nusquam eximuntur; tùm quia in pignore illo non graue pupilli damnum versatur, cum nihilominus mercedem praestare teneatur. Adeoq; hinc merito sufficiat generale legis decretum, l. 3. §. 1. ff. de reb. cor. qui subtr. l. 46. ff. de obl. & Act. Gail. lib. 2. Obs. 83, n. 9. Bocer. Clas. 2. disp. 12. th. 55. Dn. Praeses, part. 1. Exercit. Inst. Decad. 10. Assert. 8. lit. E.

194. Vtrum res in ipsam domum vel horreum, siue stabulum contiguum fuerint inductae, nihil refert. Etenim horum cum ipsis aedibus eadem ratio est. l. 3. & 4. §. 1. ff. in quib. caus. hypoth. quod etiam ad Nauim & Molendinum bona ratione extendimus. 195. Cef.

195. Cessat autem hoc ius taciti pignoris; 1. in rebus alienis, quæ domino inuito nec expressè obligari possunt, nisi cum scientia vel taciturnitate ipsius dolus coincidat, argt. l. 2. C. si alien. rer. pign. data sit, l. 5. C. ad SCtm. Vellei. 2. in rebus alteri iam tum obligatis, quæ semper ad tertium cum suo onere transeunt, l. 11. §. 2. ff. qui potior. 3. in Chyrographis & nominibus inductis, eò quod hæc sub generalitate obligationis non contineantur, l. 76. ff. de Legat. 2. Neguzant. d. loc. n. 153. Harprech. d. §. 4. Inst. quib. mod. re contrah. n. 4. 4. in armis militum, libris studiosorum, vt & pecunia illis studiorum gratiâ transmissa; tùm quod hæc pignoris nexu generali non credantur supposita, vid. supra, tùm quod recip. maxime noceat hisce milites vel studiosos priuare. Zasius & Mudæus ad d. §. Item Seruiana. Dn. Præses d. loc. lit. E.

196. Deniq; cessat in inductis in prædium rusticum, quod fundo cohæret, eiusq; pars est. Siquidem in eo expressa conuentio necessaria est. l. 4. ff. in quib. causis hypoth. & fac. d. l. 4. verbis, in rusticis contra.

197. Quare & ICTi, cum de pignore illatorum in prædium rusticum loquuntur, semper expressi, nunquam taciti mentionem faciunt. l. 32. ff. de pign. l. 11. §. 2. ff. qui potior. & tot. tit. ff. de Saluan. interdict. l. 5. C. locat. vbi per verbum voluntatis expressam conuentionem intelligimus. Contrâ verò, cùm meminerunt prædij vrbani, de vnico eoq; tacito ijs sermo est. l. 4. ff. de pactis. tot. tit. ff. qua res pign. oblig.

198. Neque non dispar illorum prædiorum ratio est, cùm domino prædij rustici de annuo canone satis cautum sit per fructus, qui ibid. nascuntur, siue naturales, siue industriales illi sint, qui ipsi tacite obligantur. l. 7. ff. & l. ult. C. in quib. caus. rac. pign. l. 24. §. 1. & l. 53. ff. locati. Quæ fructuum ratio in prædia vrbana non incidit, adeoq; necesse fuit domino alio remedio consulere. Iung. post Duar. Coraf. Eginarium, Batonem: Connanum: Donellum de Pign. c. 4. Bald. c. 6. VVesemb. in parat. lib. 20. tit. 2. Dn. præf. d. loc. lit. E. Obrecht. disp. 15. th. 69. Colleg. Argent. d. t. 2. ff. th. 3.

199. Deniq; quoad hunc locum notandum & illud, quod dictum est, illata in prædium rusticum, non obligari pignori, nisi expressè ita conuentum sit, non procedere in illis, quæ non inducta

ducta sunt, ut ibi perpetuo essent; *l. 32. de pignor.* Neq; in persona secundi coloni, cum conuentio illa personalis & facti sit. *d. l. 24. §. 1. ff. locati.*

200. Succedit ille, cuius solo aliquid inædificatum est, puta, plantæ, vineæ, ædes &c. qui illis, qui in superfructis pignus sibi pararunt, anteponitur. *l. 15. ff. qui potior. in pign.*

201. Sic & Nautæ, aurigæ, seu vectores tacitâ conuentione res, quas vehunt, sibi obligatas habent, *Cuiac. lib. 9. obs. c. 8. argt. l. 6. ff. qui pot. & l. 5. in pr. ff. ad exhibend.* Adeoq; quoad illas res etiam hypothecarijs anterioribus rectè præferuntur. Quod receptum puro ob solam vtilitatem publicam, quæ vecturas illas exigit, nihilq; inhumanius fore putauit, quàm si miseri vectores, quorum labor curis & periculis plenus, adeo egregie fraudarentur. *Beuth. p. 1. Pral. c. 76.*

202. Insuperiure Saxonico, & plerorumq; locorum statutis, quale quoq; habetur in constitutione Marchiæ *in tit. Von Erbsâtslen in prin.* ministri domestici ratione debitæ mercedis, quam vulgò *Stedtslohn* vocant, omnibus cæteris creditoribus præferuntur, in tantum, ut omnium primò illorum ratio habeatur, per *Landrecht lib. 1. art. 22. & ibid gl. artic. 22.*

203. Quod priuilegium nonnulli, inter quos *Beuther. p. 2. c. 30. ex l. 5. ff. Qui potior. in pign.* deducunt, eò quod suâ diligentia ministri in rebus domini aliorum hypothecæ saluas, vel etiam tutiores faciant: Cæterum verior est illorum sententia, qui asserunt illos iure communi nullâ præferentiâ frui. *Iung. Hartm. Pistor. lib. 1. q. 8. n. 2. Ioân. Koppen. decif. 28. num. 13.* Quæ sententia quoq; in foro, quoad contrarium consuetudine vel statuto non fuerit receptum, obseruatur. Ponuntur tamen post hypothecarios ante nuda priuilegia, inter quæ illud omnium primum est. *Iacob. Schult. in addit. ad Modest. Pistor. part. 3. q. 124. n. 39.*

204. Quod probatur & ipso iure diuino, *Leuit. 19. v. 13. Dent. 24. v. 14. Malach. 3. Tob. 4. v. 15. Sirac. c. 35. nu. 27.* Cui in tantum ex quorundam locorum obseruantia inhæretur, ut priuilegium illud extendatur ad mercenarios vulgò dictos *Zaglöbner.* *Vid. Coll. Argent. ff. lib. 42. tit. 8. th. 32. n. 21.*

205. Sanè illud priuilegium de iure Saxonico & ciuili hoc

cor-

commune habet, quod requiratur ad hoc, vt obtineat; Primò, vt certa merces sit promissa; secundò, vt ministri tempore mortis defuncti in ædibus & seruitio illius reperiantur, ita daß sic in sci-
nem Brodt dienen. gl. in d. artic. 22. & tertio, ne vfuras acceperint, argt. l. 24. ff. de reb. aut. Ind. possid. Beuther. p. 1. Præf. c. 29.

206. Vtrum verò pro salario vnus anni, qui domino serui-
runt, vtrumne etiam pro salarijs, quæ ex præcedentibus apud do-
minos restant, agant, nihil; referre putamus. Vid. Hartm. Pist.
d. q. 8. n. 4. vbi testatur, ita à dominis Assessoribus Facultatis Iuri-
dicæ esse obseruatum.

207. Ex quibus patet hoc priuilegium planè iniurià à Beuthero
part. 1. c. 28. 29. & 45. referri ad Aduocatos, Procuratores, tabella-
rios, factores, sutores, pistores, lanios, aurigas, rhedarios, pi-
ctores; vt & priuilegium illud malè refertur ad quoscunq; id ge-
nus alios, quorum opera extra domum plerumq; requiritur, qui-
que Brödtling sine Brodtgesinde Gilm. 4. symphor. part. 1. vor. 53. n.
11. & 19. VVehner. in obs. præf. verb. Brödtling! appellari nequeunt.
Vid. Hartm. Pistor. d. q. 8. n. 12. Köppen d. decis. 28. n. 14.

208. Vt rectè pronuntiarint V Vittebergenses, relati à Molle-
ro, Das Dottenleuffer/ Schneider/ Decker/ Draver/ Barbierer/ Wiet-
kuschcher/ Fleischhauer/ Kramer/ Aduocaten vnd dergleichen für Siedlo-
ner nit zuachten sondern irer Schulden halber / so viel derer annoch nicht
richtig gemacht / als Chyrographarien abzufinden. Iungatur Matth.
Berlich. præf. conclus. part. 1. concl. 44. n. 10. & aliquot seqq.

209. Atq; ita visis Creditoribus Priuilegiarijs Realibus, proxi-
mè despiciendum est de Personalibus. Qui nobis sunt illi Credi-
tores Priuilegij, qui sibi præferentiæ iura ex sua persona sub le-
gali tacita hypotheca sumunt & vendicant.

Priuilegi-
rij probales

210. Personam autem comitatur & commendat fauor publicus,
vel quasi publicus:

211. Et fauor publicus primò Ecclesiam, quæ quia pupillis
comparatur, VVesensb. parat. C. de integ. rest. n. 3. Gail. 1. obs. c. 3.
n. 16. rectè illis, quoad prælationum materiam æquiparatur, præ-
sertim, cum contraria decisio ex textu iuris non possit monstrari.
Euerhard. in in Top. loc. à minore ad Ecclesiam.

212. Quapropter & bona est collectio ex l. 12. Iuncta Auth. Cas-
sa C. de

§. C. de Sacros. Eccles. aliorum videlicet Creditorum, qui pupillis succedunt, Priuilegia aduersus Ecclesiam, robore suo & firmitate vacuata, cessare: cum etiam veteres leges, ea, quæ iuris diuini sunt humanis nexibus non alligari præsumant. *l. 21. C. cod.*

213. Idem fauor est Nosocomiorum, Xenodochiorum, Orphanotrophiorum, & in vniuersam omnium collegiorum, actionem instituentium, quæ cum Ecclesijs vnitam & æquiualentem habent rationem, prout firmiter colligitur ex *l. 15. l. 23. in pr. C. de SS. Eccles.* adeoq; pari passu in subiecta materia ambulant. Ioan. Koppen: *decis. 28. n. 47.* Accedit fauor piarum causarum, qui tantus est, vt illis & in testamentis, etiam imperfectis, nihil detrahatur, modò ne imperfecta sint ratione voluntatis. *c. relatum de Testam. Boer. decis. 240 Mynfinger. 5. obs. 28. Grassus. S. testamentum q. 19. per tot.*

214. Obtinet quoq; fauor ille publicus in Fisco, qui quoad tributa, collectas & alia onera publica, als da seyn Schoss / Schatzung / vnd Steuer etc. omnibus etiam expressam anteriorem habentibus potior est. *l. 1. C. in quib. caus. pign. tacit. contr. l. 1. C. si propter publ. pensat. l. 40. §. 3. de iur. Fisc.*

215. Quodq; in tantum obtinet, vt fiscus & magistratus, si quid huius solutum fuerit, vi sui priuilegij reuocare possint. *l. 18. §. 10. ff. de iur. Fisc.* Attamen sine vsuris. Etenim persona non res conuenitur. *l. 19. ff. d. iur. l. 5. C. cod. vbi Gothofred.*

216. Ratio huius priuilegij hæc redditur, quod pecunia tum pacis & belli, tum etiam quarumuis rerum gerendarum sit neruus: adeoq; æquum & necesse sit, vt quæ ad publicam causam reditura sunt, antè omnia soluantur. Quò etiam commodè refertur illud, quod Reip., cui nati sumus, non solum fortunas nostras, sed & corpus & vitam debeamus. *l. 2. §. 1. l. 4. ff. de veteran.*

217. Quid si fiscus cum muliere concurrat? Et adhuc fisci conditionem quoad præsentem causam potiolem esse putamus, *l. 1. C. de Prædil. Fisc.* *l. 3. C. de primipil. & arg. eorum quæ de muliere & fisco in causa crediti concurrentibus habentur in § 99.*

218. Verissimum tamen est, bona dotalia, tum demum sarcinæ primipili obnoxia teneri, quando vniuersis viri facultatibus exhaustis nihil residui inuenitur. *l. 4. C. in quib. caus. pign. tacit. Petrus Vand.*

Vand. *de Priuil. Cred. c. 4.* Francisc. Balduin. *d. loc. c. 7.* Primipilum intelligimus legionis fuisse veluti principem, quem cum militari annona totius legionis merita ac premia consecutum fuisse scribit Vitruu. *lib. 2. c. 8. de re milit.* Iung. Gothofred. *ad l. 7. C. de Cohortalibus.*

219. Nec illud mirum videatur, cum & liberi, etiam si hereditati paternæ sese non immiscuerint, Fisco ratione primipili obligentur, per rescriptum satis insolens & nouum Diui Aureliani, cuius mentio fit *in l. 4. C. de primipilo.*

220. Contrâ verò deterior est conditio fisci concurrentis cum hypothecario, cui debitor bona sua expressè obligauit, antè quàm collecta vel aliud onus publicum fuerit impositum. *l. vlt. §. vlt. ff. Qui pot. in pign.* Neq; enim hîc causa subest, cuius intuitu obligatio pignoris expressa subsistere nequeat, cum tributa nondum fuerint imposita. *l. 9. l. 11. ff. eod.* Diss. tamen Iac. But. *in l. 10. C. de rescind. vendit.* & post eum Practic. Papiens. *in forma libelli in Art. hypothecar. §. sub eadem obligatione n. 16.*

221. Sanè in contractibus & reliquis conuentionibus fisco tantum præfertur creditoribus anteriorem tacitam habentibus, *l. quod. quis 34. (aliàs 18. de Priuil. Credit.) de reb. auctor. indic. possid. l. 2. C. de iure fisci.* Expressam verò anteriorem habentibus non præfertur, sed cum illis pari iure ambulat, ita vt is, qui prior tempore, sit etiam prior iure. *l. 8. ff. Qui potior. in pign.*

222. Quò pertinet & illud, quod habetur *in l. 2. C. de priuil. Fisc.* mulieris & fisci causam tempore variare; Item quod si illa cum fisco & hypothecario, qui fisco antiquior est, concurrat, quamvis aliàs à fisco vincatur, quod cum hypothecario illo & fisco vincat, non quidem concurrente cum fisco, sed cum priuato eumque vincendo, qui iam tum vicerat Fiscum. Goth. *ad d. l. 2.*

223. Quod dictum, creditores habentes anteriorem fisco præferri, accipiendum est de habentibus specialem; si generalem anteriorem expressam habuerint, præferuntur quidem in illis bonis, quæ debitor habuit, antequam cum fisco contraxit; in re verò postea acquisita potior est fiscus. *l. si qui 28. de iur. fisc.*

224. Cui opponi solet *l. ult. pr. ff. Qui prior. in pign.* Et in qua *Dd. se mirè torquent.* Videatur *Accurs.* *ibid.* in secunda solut. & post eum *Cuiac. 10. Obsc. 22. in med.* & aliter *Ant. Faber. 2. Contest. Aur. c. 10.* Placet verò *Accursius* ad illud. *pr. in prima solut.* quod videlicet textus agat de illo, qui præter tempus antèrius habet quoque priuilegium.

225. Extenditur illud ius Fisci quoq; ad Cæsaris eiusque Augustæ patrimonium, *l. 6. §. 1. ff. hoc tit.* & consequenter hodiernis moribus ad status Romani Imperij quosuis, quibus regia iura territorij concessa sunt, vt sunt: Duces, Marchiones, Comites, &c. & ciuitates quoq; Imperiales, si siliusmodi priuilegia illis specialiter fuerint indulta, vel longi temporis vsu quæsitæ. *Bart. in l. 2. pr. de iur. fisci. Neguz. part. 2. membr. 4. n. 114.* Et vtuntur quoque illo priuilegio iurium Fiscalium Celsionarij. *l. ult. C. de priuileg. Fisc.*

216. Imò & hodie in Germania ferè in omnibus magistratibus & ciuitatibus increbuit, vt pro tributis & debito officialium ius tacitæ hypothecæ cum prærogatiua habeant, sicuti & illud Saxonicæ Constitutione *28. part. 1.* expressè constitutum est. Atq; ita quotidie pronunciarî videmus, etiam quoad decimas, census & alias pensiones, quæ ex bonis tributarijs, vectigalibus, emphyteuticis, superficiarijs, censiticis, & similibus debentur. *l. 1. C. in quib. caus. pign. tac. l. 31. de pign. l. 15. Qui prior. in pign.* *Iung. Koppen d. decis. 28. n. 20. & 21. Beuther. part. 1. c. 11 post. med. vers. Ferners so erstreckt sich das etc. & c. 13. per tot.* Imò quoq; quoad sumptus, quos subditi in Executionibus criminalibus (vulgò *Hender* oder *Herdgeld*) ex recepta quorundam locorum consuetudine persolunt. *Heig. part. 1. q. 23. n. 15. & seq.* Vbi attestatur ita aliquando responsum fuisse.

227. Cessat verò Fisci Priuilegium in pænis, quibus fiscus lucrum captat, reliqui autem creditores de damno vitando sunt solliciti, adeoq; illorum causa semper est fauorabilior. *l. 33. ff. de R. I. Qua propter bonorum publicatio sic accipitur, vt æs alienum deducatur. l. 72. ff. de iur. dot. l. 11. l. 17. l. 37. ff. de iur. fisc. l. ult. C. de pæn. fiscal.*

228. Sic quoque fiscus, cum in priuati ius succedit, priuati iure pro

pro anterioribus sua successione temporis vitur; ceterum postquam successit, habebit privilegium suum. l. 6. de iure fise.

229. Publico favore vel quasi ius tacite hypothecæ & pralationis habent. Mulieres in restituenda dote, idq; beneficio liberalissimi sui fautoris Iustiniani in l. 30. C. de iur. dot. §. fuerat, 19. vers. sed & tacitam; Inst. de A&T. l. 12. C. qui potior. in pign. l. vnic. §. & ut plenius, C. de rei uxor. Act. Nou. 109. c. 1.

230. Quodque extra omne dubium est. Vtrum verò ratione dotis omnibus creditoribus indistinctè, etiam expressam anteriorem habentibus præponantur, mirum in modum controuertitur. Nos verò & illud post Iohannem & Bulgarum, & qui eos secuti sunt, Bartolū; Zasium; Corasium; Sichard. Gomez, Heigium, Hotomannum, Schneidevvinum. VVesenbec. Motz. Neguz. cum Mudæo, Vanderano, Bocero, Antonio Fabro & Dd. Comm. affirmamus.

231. Idque 1. per generalitatem text. d. l. 12. C. Qui potior. verb. licet anterioris temporis privilegio sint muniti & c. cui addendum, quod privilegium, quod ex tempore desumitur, propriè tunc habeat locum, quando de prima exactione sui debiti Creditores pignoratitij. expressi concertant; quorum causæ ex temporis mensura vnicè & propriè mesurantur.

232. Concessit 2. quoq; Imp. istâ suâ sanctione mulieri in hypotheca hac eiusmodi privilegia, qualia olim in personalibus habuit. In quibus verò omnibus Creditoribus prioribus & posterioribus regulariter prælata fuit. l. 17. §. vlt. ff. de Reb. auctor. Indico. possid. quò pertinet, quod in l. 1. ff. soluto matrim. dicitur, dotium causam semper & vbique esse præcipuam. Confer Cuiac. in Comment. ad l. 12.

233. Sanciuit præterea 3. Imp. in Nouell. 97. c. 4. quod mulier illi solum cedat, qui in militiæ emptionem crediderit, ceteris verò omnibus præualeat. Et 4. in l. 4. C. in quib. caus. pign. generaliter rescriptum est, quod antequam bona dotalia sarcinam Primipili subeant, bona & nomina mariti, quæ debet, sint excutienda. Cui hoc consequens est, dotis causam bonis & nominibus illis vtiq; esse potiozem.

234 Imò 5. constat ex *d. N. c. 3.* & cum, qui in refectionem ædium credidit mulieri postponi, qui tamen hypotheca expressæ anteriori præfertur. Hoc ipso ideoq; quare mulier non esset potior quæ & illius victorem vincit, Gabriel. *Mud. tit. quibus modis piguus &c.*

235 Neque verò hoc 6. obscurum esse putetur, quandoquidem mulier rei veritate dotis dominium retineat, quamvis iuris subtilitate illud in virum transiisse videatur. *d. l. 30. C. de Iur. dot.* Quare etiam datur illi, si res dotales extant, rei vindicatio, quæ cæteris conditionibus præfertur.

236. Accedit, 7. quod sexus muliebris fragilitas, salus Reipub., & aliæ causæ impulsivæ in *d. l. assiduis, & Nouell. 97. c. 3.* probè ab Imperatore perpensa, æquè contra expressas, quàm tacitas hypothecas militent.

237. Vt taceamus; 8. quod in dubio semper pro dote præsumendum sit, & quod hypothecarij creditores, quanquam hypothecam pacti sint, prælationem tamen, quæ legis beneficio conceditur, sibi in tortij & legis ipsius præiudicium acquirere non possint.

238. Friuolè verò creditores illi incusant mulierem, quod non ipsius fidem secuti sint. *d. N. 97. c. 2.* Potius, verè inquit Obrechtus, suam accusent negligentiam, quod tam diu expectarint, donec mulieris priuilegijs subiiciantur.

239. Denique 9. constat affirmatiuam hodiè in celeberrimis Dicafterijs esse receptam. Vti vid. ap. Mynsinger. *4. obs. 13. Rauchbar. part. 1. q. 4. n. 19.* Quamvis in Electoratu Saxonie Constit. *28. part. 1. impr. vers. Allen Andern* / aliter constitutum sit. Et quamuis Gail. *2. obs. 25. n. 10.* adferat, se secundum negatiuam interpidè iudicaturum esse, & ab illa sententia in Camera, quantum ipse meminerit, nunquam recessum esse. Vix tamen est vt ideo quid moueamur: Cum contrarium satis frequenter edocti simus.

244. Seruatur etiam hoc dotis priuilegium in augmento siue additamento dotis, vulgò dicto die Verbetterung *Novell. 97. cap. 2. & 3.* Siquidem pars dotis, eiusdem est iuris, cuius ipsa dos est. *l. 8. C. de Iur. dot.* Sic autem augmentum illud non immodicum, sed
doti

doti ad summum æquale *d. N. c. 2. sub fin.* Videatur *Cothman. vol. 1. conf. 43. passim, per tot.*

241. Extenditur deinde de privilegium ad Sponsam, quæ si dotem dederit, etiam si fortè postea nuptiis renunciatum, & ita matrimonium reuerà non subsequutum fuerit; æquum tamen est, ut illa ad privilegium admittatur. *l. 17. ff. de Reb. aut. Indic. poss. Fac. l. 74. ff. de Iur. dot. Neguz. tr. de pign. membr. 4. part. 2. n. 104. Vand. d. c. 5.*

242. Accedit, quod Sponsa in plerisque Iuris Articulis pro coniuge habeatur vid. *Gothofr. ad l. 1. lit. D. ff. de sponsalibus.* Neque enim non Reip. interest, ut Sponsa quoque opinatam dotem consequatur, quo, ætate permittente, alteri eò commodius nubere possit. Cùm sæpius vel ferè semper dos causa matrimonij sit, iuxta illud *Venusini:*

Et genus & formam regina pecunia donat.

& illud *Ouidij:*

Dos est forma puellis

& si dos saltem numerosa sit, nullum vitium vitio facilè vertetur, si est *Comico* in *Persa* credendum.

243. Tertio transit illud privilegium à muliere ad liberos, non autem ad heredes extraneos, *d. l. asiduis.* Indultum siquidem hoc dotis privilegium est mulieribus, propter matrimonium, vel potius propter liberos ex eo matrimonio natos, quò eo rectius & felicius possint educari. Ut meritò hic obtineat illud vulgare: Propter quod vnum quoque; tale est, illud magis tale est. *Iung. Nou. 91. in princ. l. 29. C. de Iur. dot. Sichard. ad l. 12. C. qui potior. n. 25. Fr. Bald. c. 19.*

243. Insuper vitur mulier privilegio illo, non solum in bonis mariti, sed eius patris, vel aui, si qui horum à muliere nomine filij dotem acceperunt. Neque enim aliquid subest, quominus illius eo casu ante privilegia ratio habeatur: *Sichard. d. loc. num. 29.*

244. Quid si mulier, ut eò tutior dotis causa esset, de expressa hypotheca sibi cauerit? Sanè dotis conditio per expressam illam conventionem non potest fieri deterior, cum, quod magis est, mulier per pacta adiecta piguora privilegia sibi querere possit.

F

l. 27. §. 2.

l. 27. §. 2. v. qua & in specie, ff. de pact. l. 14. & 17. ff. de pactis dotal. Sichard. d. loc. n. 36. Neguz. Mem. 4. p. 2. n. 82.

245. Restringitur verò dotis priuilegium primò, si duæ dotes concurrant de cuiusmodi casu est in *d. Nou. 91. in princ. & c. 1.* Neque enim vni dote concedendum, quod alteri præiudicat. Sed recurrendum est illo casu ad ius commune, & ex tempore decisio petenda. Planè, si aliqua res in dotem data, adhuc extet, mulier, siue heredes illius, illas, nullo indigentes priuilegio, vt suas rectè vendicant. *Auth. si quid C. qui potior. d. Nou. 91. c. 2.*

246. Cessat deinde illud dotis priuilegium in dote cauta, siue confessa, in qua coniuges facili negotio machinationes meditari, & comminisci poterunt: tum quia id ipsum illicitum: tum quia dicta constitutio *l. ASSIDV13.* Priuilegium illud ad veram & numeratam dotem refert *verb. si tamē re ipsa parti mariti data fuerint.* Neque verò alijs præiudicium afferre debet, si fortè coniuges quid inter se callido commento egerint. *Nou. 97. c. 2. sub fin.*

247. Et cessat quoque, si mulier in dubio, spacio biennij adhuc currente, motà lite de dote non numeratà, probare non possit, illam verè & realiter esse numeratam. *l. 14. in pr. C. de non numerat. pecun. Sichard. d. loc. n. 27. Neguz. memb. 4. part. 2. n. 76. Mudæus d. tr. n. 90. Petr. Vand. d. c. 4.*

248. Cessat idem, si Mulier vna cum marito communem negotiationem vel cauponariam exercuerit, *Wenn das Weib ein Marktfraw wehre vnd zum offenem gemeinem Kramladen oder Markt fässe.* Tenetur enim eiusmodi femina tanquam correa debendi, & iure societatis pro marito. *l. 1. §. vlt. ff. de exercita act.* Ne videlicet bonâ fide cum ipsis contrahentes decipiantur. *Gail. lib. 2. obs. 96. Beuth. de prelat. part. 1. c. 15.* vbi attestatur hanc esse communissimam & vtilissimam totius Germaniæ consuetudinem.

249. Sic cessat priuilegium illud, si mulier sciens prudensq; nupserit viro reuerâ inopi, & prodigaliter sumptuoso. *Gail. lib. 2. obs. 84.* per rationes ibidem assignatas. Sed quod non obtinet, si forsitan maritus de dilapidatione tantum populari sermone fuerit suspectus, quo casu, quando inito matrimonio, maritus non facit modum expensarum; sed pergit omnia in fumum & cinerem reducere, mulier ab illo dotem rectè repetit, quique condemnata

demnatus quoad facere potest, vlteriùs verò, propter maritalem reuerentiam, non tenetur. *l. 12. ff. solut. matrim. l. vnic. §. cum autem, C. de rei ux. adl. Petr. Vand. d. c. 4. Gothof. adl. 29. lit. R. de iur. dot.*

250. Perdit insuper mulier dotis priuilegium, si ei maturo consilio, puta, quia forsàn fama mariti ei laudabiliter curæ fuit, renunciauerit. *l. si quis. C. de pact.* Et cessat illud priuilegium vbiçunque mulier pro marito tenetur, quod & per consuetudinem & legem aliquam municipalem, licet illa satis rigorosa sit, induci potest.

251. Vt & extra dubium est, statuto posse induci, & consuetudine recipi, vt mulier priuilegio isto non fruatur. Sicuti cautum constitutione Electorali Saxonica 28. part. 1. vt mulier anteriorem expressam habentibus non præferatur. Addatur quoque *constit. 24. part. 2.* Et quod quoque in regionibus Electoratu istius vicinis receptum nouimus. Cæterùm de quo iudex monendus est, secus pronuntiandum est secundum Ius commune. Vti in collegio Iuridico hinc nupere factum memini in causa liquidationis & Prioritatis vertente inter L. C. eius coniugem, & creditores Magdeburgi.

252. Quod si mulier vnâ se cum marito obligauerit, pro illo intercesserit, vel in æs alienum ab ipso contractum consenserit, modo illa firmiter facta fuerint, non minus illis, quibus se ita obligauit, tenebitur, ac ipse maritus, vt, si illi ex bonis mariti creditum suum consequi non possint, rectè illud petant à muliere, eòq; in euentum à iudice iure remittantur.

153. Nec hoc prætereundum, cessare dotis priuilegia, si fortè probetur mulieris culpâ, quod fit per luxuriam illius, aut malam rei familiaris administrationem, maritum ad inopiam peruenisse, quod ex Ioan. Asin. Baptista & Petr. Frid. Mind. probat Ioach. Scheplitz. ad *consuetud. March. part. 3. tit. 2. question. 1. num. 6. & seqq.*

154. Sunt quoque, qui volunt dotis priuilegia cessare in mercibus per mercatores distractis de quorum rationibus & fundamentis vid. Moll. ad *Constit. Elect. 28. p. 1. n. 63.* verùm in ijs quoad præ-

sens negotium nil speciale subesse, apparet ex ijs, quæ de illis habet. Heig. p. 2. q. 15. n. 11. 12. & 13.

255. De donatione propter nuptias quæritur? Sed quæ, vt Græcus Scholastes apud Autorem Synopsæos 9. tit. 5. habet, *ἡ τῆς ὀνείας ἐξουχεται ἡ ὄνως* pro suis temporibus examinatur; quamque Imp. Iustinianus in l. unic. §. pen. C. de rei uxor. aff. Disposuit suo tempori feruire, & habere inter creditores sui temporis ordinem.

256. Pro illa ideoque consequenda, mulier vtitur Iure tacitæ Hypothecæ, licet ius prælationis illi non sit coniunctum. l. 2. C. de bon. qualib. post Iaf. Zaf. & alios Mynsing. 5. obs. c. 4. ad fin. vbi addit ita in Camera Imperiali obseruari. Dissentit tamen Gomez. loco ibid. allegato & post illum Harprecht. in d. S. 4. num. 80. Instit. Quib. mod. re contrah. obligatio.

257. Sanè ratione dotalitij, moribus Saxonis, & vicinarum regionum receptis, mulier, quoad reliquos creditores, tantum Iuris habet, quantum aliàs habet ratione dotis, & sic apud Saxones præter tacitam hypothecam etiam priuilegium prioritatis quoad tacitam anteriorem habentes. Rauchbar. quaest. 30. num. 17. part. 1. Cuius rei ratio additur, quod per dotalitia dotes in totum absorbeantur, ac eorum in locum subrogentur. Constit. Elect. 42. part. 2. VVesfenbec. conf. 50. n. 27. Zobel. in addit. ad gl. artic. 31. Landrecht lib. 1. in verb. Stirbet aber das Weib. &c.

258. Quodque in dote & dotalitio indistinctè obtinere putamus, nullà factâ distinctione inter tempus constitutionis siue permissionis & numerationis dotis; licet certissimum sit dotalitium non deberi, nisi dos fuerit realiter numerata. Thomming. conf. 4. n. 73. versic. idem quod mulier. Dissent. Schuler. ad Modest. Pistor. q. 63. n. ult. vbi vide.

259. Hoc non iniuriâ quæritur, cum in literis consensus, quæ super dotalitijs in aulis Principum dari solent, plerumq; id addatur, quod mulieres dotalitijs post mortem demum maritorum gaudere debeant, & adijciantur hæc verba: vnd eher nicht/&c. Vtrum & in casu inopiæ mariti bona sua creditoribus cedentis, mulieres illis in tacito pignore præferri debeant? Et quod post Roschit. tract. Vom Leibgedings artic. 4. n. 31. Moller. part. 1. constit. 28. n. 36.

25. n. 96. affirmo. Neque enim casus mortis eafum inopie exclu-
dit, sed relinquitur ille dispositioni Iuris communis.

260. Quod dictum de muliere quoad dotis repetitionem, obti-
net quoque, ex opposito in Marito, quoad ille dotem promissam
constitutam uic exegerit, *d. l. vnic. §. 1. C. de rei vxor. act.* Donell. *rr.*
de pignorib. c. 4. Vanderan. *hic, in c. eod. Beuth. p. 1. pral. c. 75.*

261. Quod graui consilio ita constitutum est. Neque enim lu-
cri captandi gratiâ maritus dotem exigit, sed vt onera matrimo-
nij, quæ quasi in publicam Reipub. salutem impendantur, eò fa-
cilius perferre possit. Ac metuendum, vt mores hodierni sunt,
profecto, si maritus promissa dote malitiosè fraudetur, ne ma-
trimonium, piè aliàs & bene cœptum, quotidianis iurgijs & ca-
lumnijs continuis reddatur infauktum, iuxta illud Iuuenal.

*Semper habet lites, alternaq; Iurgia lectus,
In quo hæc nupta iacet, minimum dormitur in illo:
Tum grauis illa viro &c.*

262. Nihil autem refert, ipsa mulier, siue alius eius nomine
dotem promiserit, vti nec interest, vtrum in scriptis, vtrumne
sine scriptis dos promissa fuerit. *d. l. vnic. §. 1. C. de rei vxor.* Immo
si fortassis dotalia instrumenta de super confecta, amissa fuerint,
nec caterarum probationum indicia, iure prodita irrita haben-
tur. *l. 15. C. de Iur dot.*

263. Porrò ad hanc classẽ Creditorum referendi sunt Pupilli
& Minores: Cum & illis bona suorum tutorum vel curatorum
non solum pro malè: Sed & pro non penitus vel minus idoneè ge-
sus tacite obligantur. *l. pro officio 20. C. de administ. tut. l. vn. §. &*
vt plenius, C. de rei vxor. act. l. 5. §. discretis C. de legit. intet. l. vnic. C.
rem alien. gerent. tot. tit. ff. de eo qui pro tut. vel curat. l. 10. ff. in quibus
caus. hypoth. tac. Mercerus tit. eo num. 7. Nouell. 118. c. 5.

264. Quod & de bonis Protutorum atque illorum, qui amici-
tiæ causâ negotium pupilli, fortè gesserunt. argt. *l. 19. & 23. ff. de*
reb. aut. Iud. poss. l. vlt. ff. de tut. & rat. distrib. ut & de bonis Cura-
torum ad litem tantum datis verè dicitur. Gothofred. in l. prope-

randum, 12, §. fin. C. de iudicijs, Neguzant. de pignor. memb. 4. par. 2. v. 2. Subest enim hic vna eademq; ratio, quæq; eò magis attendenda, quod minorum & pupillorum amplissimus fauor id nobis persuadeat.

265. Quâ æquitate motus Vlpianus in *d. l. 19. de Reb. auct. Ind. possid.* Illud quoque extendit ad curatores debiliùm & prodigiorum, quo pertinent, & muti, surdi, fatui. *l. 20. C. 21. eod. Vand. hic c. 6. §. sed æquissimum.*

266. Eximuntur tamen bona magistratus. *l. 1. §. 14. ff. de magist. conueniend.* Vt & si bonis curator datus, vel obærati, vel absentis, vel ab hostibus capti, vel dum deliberant scripti heredes de aduenda hereditate, hypotheca non obtinet, non enim in eadem causa est. *l. 22. de Reb. auct. Ind. poss.* Siquidem personæ, cui ceteri curatores saltem ex aliqua parte dantur, ibi nulla est ratio. Tum reliqui curatores & inuiti coguntur curatelam suscipere, illiusmodi verò curator non item, quæ est sententia Cæsij in *l. 2. §. 3. de Curat. bon. dand.*

267. Est aliàs tacita illa hypotheca in tantum priuilegiata, vt illa muniti etiam aduersus hypothecarios expressos tuendi sint, *d. l. 19. de Autorit. iudic. poss.* Beutherus *par. 1. pral. cap. 1. C. par. 2. cap. 40.*

Im

268. Cuius priuilegij ratio est, quod pupilli sint verum Reip. seminarium, quod semper bene dispositum ac tutum florere publice interest, argum. *§. fin. v. expedit. Inst. de his qui sunt sui vel alien.* & è contrario, quod Reipub. maxime noceat, si quando tutores vel defidiã vel impositi oneris molestiã res pupilli perdunt, vel in alis artibus dissipant. *§. 2. Inst. de tuel. l. 30. ff. de admin. C. peric. tut. Obrecht. disput. 15. th. 114.*

269. Atque obtinet illud priuilegium quoque in tutoris vel protutoris curatorisue heredibus, & ceteris successoribus vniuersalibus. *d. l. 19. de reb. auct. Indic. possid.* Non verò deuoluitur ad heredem pupilli, *d. l. 19.* Quippe vbi personæ conditio locum facit beneficio, ibi eã deficiente, deficit quoque beneficium. *l. 13. s. lut. matrim.*

270. Quare Papinianus in *l. 42. de Administr. C. peric. tutor. re-* spondit, In rem suam iudicatum procuratorem, priuilegium pupilli

pilli non habere, quod nec heredi pupilli detur, non enim hęc
causæ: sed personæ succurri, quæ meruit præcipuum fauo-
rem

271. Sed notanda hęc est sanctio Theodosij & Valentiniani,
qua induxerunt, vt, si mulier tutelâ legitima liberorum susceptâ,
contrâ præstitum iuramentum ad secundas nuptias aspirârît, an-
tequam fecerit ijs alium tutorem ordinari, vel quod ratione ge-
stæ tutelæ illis debetur persoluerit, ipsius quoque vitrici bona, vi-
delicet ne quid fraude vel incuriâ horum quid depereat, tacitè
liberis obligarentur, quæ constitutio habetur in *l. pen. C. in quibus
causis pignorat. actio. l. 2. C. quand. mulier. offic. tut. sing. por. Nou. 22.
cap. 40.*

272. Quid! etiamsi illa mortuo secundo marito tutelam reas-
sumere velit, ei hoc ipsum non proderit, sed salua manet liberis
data cautela, *Aurb. Sacramenta C. quand. mul. offic. tut. sing. por. Myn-
sing. Cent. 3. obs. 83.* Vbi tamen addit æquiores esse sententiam, quod
mater, si deposuerit tutelam, quia sit nuptura, nec tamen nubat,
possit tutelam recuperare, contra ac statuit Bald. in *d. Aurb. Sa-
cramenta.* Cui adsistendum putamus, si mater interea fecerit filijs
alium tutorem dari, Vid. *Guitior. tr. de tutel. part. 1. cap. 9. nu-
mer. 1.*

273. Insuper præter priuilegium, quod pupillis tutoris in bo-
nis concessum, hoc illis datum est, vt, si eorum pecuniâ, per quem-
cunq; demum id fieret, res aliqua emeretur, hæc illis continuo
tacito pignoris iure deuinceretur, cum hac sequela, vt in dicta re
empta omnibus quibusue Creditoribus reiectis fiant soli & potio-
res. *l. 3. ff. de reb. eor. qui sub tut. l. 7. in prin. ff. qui potior. in pi-
gnor.*

274. Vnde & illud est, quod nec seruus pecuniâ pupilli emptus,
solato hoc pignoris nexu, eum libertate possit manumiti. *l. 16.
C. de seru. pign. dat. manum.* Et quod, quamuis res illa alij pupillo
comparetur, nihiloominus tamen priori solida realis obligatio tuta
permaneat. *d. l. 3. ff. de reb. eor. qui sub. tut. Beutherus part. 1. pral.
cap. 27. Obrecht. d. disp. 15. th. 118.*

275. Deniquè referenda huc sunt statuta & consuetudines, qui-
bus ciues certæ alicuius Reipub. in sui conciuis debitoris bonis o-
mni-

inibus alijs peregrinis creditoribus, vtut illis alijs hospitalitatis iure esset commodandum, antequam nuntur, cuiusmodi statuta & effecti mores quotidie occurrunt.

276. Atq; eò facilius recipiuntur, tum quod videantur esse de salute publica, quæ priuatorum commodis & fortunis, quasi enutritur, & incrementa sumit; quamque quibusuis medijs promouere religio & fas est; tum quod benè ordinata caritas incipiat à seipsa, argum. l. 6. C. de seruitur. & tum quod ciues onera ciuilia, contributiones, collectas sustineant, peregrini non item Mynsing' s. obs. 22. Quod & illi his in officijs constituendis præferantur, Idem 4. obs. c. 30.

277. Caterum, cum & peregrini lege Talionis (quod ius retorsionis, nos dicimus, quodq; in hisce locis obseruatur, vti nupere in summo horum Ducatum dicasterio pronunciatum memini pro P. contra creditores H. M. ciuis H.) de qua lege Philosophus Polit. lib. 2. c. 1. Iuris illius ita in sese intentati duritiem in ciues loci retorquere possint, iuxta tot. tit. ff. Quod quisque Iuris in alium stat & illud Alexandri Seueri: PATERE LEGEM QUAM IPSE TVLISTI Illudq; tritum: QVOD TIBI NON VIS FIERI ALTERI NE FECERIS: Vtiq; non apparet, quidnam utilitatis per eiusmodi statutū, cum ad ciues priuatos, tum vel maxime ad statum publicum redundare possit: cum proprij statuti vigor, vel potius rigor, illis ipsis aliquando præuisa & citata possit esse pernicios.

278. Quod potissimum metuendum florentioribus ciuitatibus, quarum robor in pecuniâ numeratâ consistit, & in extraneorum manibus versatur.

279. Sed & hoc notandum, Statuta & mores eiusmodi tantum obtinere inter creditores eiusdem generis. Vt si concurrant priuilegiarij extranei cum Hypothecarijs ciuibus, vel hi cum ciuibus chyrographarijs, extranei illi ciuibus omninò sint præferendi, quod & in florentissimis collegijs Iuridicis, vt ab amplissimo senatu Iuridico hic ita obseruatur.

280. Atque hæc de priuilegiarijs ita dixisse sat est. Ad quorum ordinis faciliorem intelligentiam notandi sunt in sequentes canones.

281. Primò, quod illi, qui cum tacita hypotheca habent priuilegium exigendi, ceteros hypothecarios creditores, quibus media classis instruitur, si non anteriores, quod Mulier, Refector, &c. præstant, certè tamen posteriores in hoc passu vincant, eadem enim est vis tacitæ hypothecæ, quæ est expressæ. *l. 7. ff. in quib. caus. hypoth. l. 5. ff. qui potior. in pign.*

282. Secundò, quod, qui pluribus modis septus est, alteri, qui simplex habet priuilegium, præferatur. Duo enim vincula fortius ligant, quàm vnum. Quare Fiscus vel Pupillus depositor, rectè præferitur simplici deponenti.

283. Tertio, quod magis priuilegiatus semper excludat minus priuilegiatum. Quippe illa priuilegiorum natura est, vt ex grauitate vel leuitate causarum ponderentur. *l. 33. ff. de reb. auclor. Ind. poss.*

284. In dubio tamen concurrentes causæ eiusdem iuris & auctoritatis esse censentur: nisi inter eas legibus, statutis, moribus, aut rebus perpetuò similiter iudicatis, Doctorumq; consensu, ordo & præferentia aliqua sit inducta. *Coll. Arg. lib. 42. tit. 5. si th. 37. in fin.*

285. Quarto & vltimò, quod priuilegiati eiusdem tituli, vt pote duo rescientes, duo deponentes, duo pupilli, temporis reiectâ consideratione, inter sese pro rata concurrant. *l. 33. ff. de reb. aucl. Ind. poss.* Priuilegiatus enim contra pariter priuilegiatum non vititur priuilegio suo. Excipiuntur duæ dotes, quarum dispositio temporis discrimini relinquatur. *l. 12. §. 1. in fin. C. qui potior. in pign.*

286. Sequuntur Creditorum Pignoratitij, hoc est, illi, qui sibi de expreso aliquo pignore prouiderunt. Quorum Creditorum ea est perpetua natura, vt Cheirographarios, & personaliter tantum priuilegiatos in conflictu præcisè excludant. *l. 2. l. 3. 7. & 9. C. qui potior. in pign.* Siquidem ius pignoris rem afficit, eamq; apud quemcunq; etiam possessorem, suo onere sequitur. *l. 14. 15. C. de pignor.* Personalis autem actio, quæ multis modis debilior est, personam tantum stringit, eamque non egreditur. *l. 15. ff. de Obl. & Act.*

287. Quia verò sæpe contingit, vt eadem res pluribus oblige-

G

tur;

ent, videndum, quinam in pignore habeantur potiores: quod ut eò evidentius fiat, attendendum tum ad Personas, quæ contractui pignoratitio interueniunt, tum ad conceptam Obligationem ex illo contractu procedentem.

288. Quoad prius, personæ contractui illi interuenientes pignus vel constituunt vel accipiunt. Constituit autem vel Magistratus, vel ipse Debitor.

289. Quod Magistratus constituit vel Prætorium est vel Iudiciale. Prætorium est quod ex primo decreto, extra iudicij strepitum, vel ob non præstitam satisfactionem, vel ob contumaciam debitoris constituitur. de quo *in tit. C. de prætor. pign.*

290. Cuius pignoris adquisitio non solum prodest ipsi acquirenti; sed & alijs omnibus Creditoribus (quibus omnibus non sibi soli possidere videtur l. 5. §. 2. ff. ut in possession. legator) præsentibus quidem venientibus intra biennium, absentibus verò venientibus intra quadriennium, vtrisque pro rata expensas refundentibus. l. 10. C. de rebus. Auct. Iud. poss. l. 18. ff. de damno infect.

291. Iudiciale est, quod in causa iudicati victori constituitur, cum videlicet executor rei iudicatæ ex bonis condemnati iussu magistratus capit. *tit. C. si in caus. iudicat. l. 74. de Eniñ.*

292. In quo pignore utique is potior est, cuius nomine prius pignus captum est ex causa iudicati. Vnde & differt à pignore Prætorio, vbi missio proficit omnibus creditoribus, iuxta ac in præcedentibus dictum est, & ita illud pignus in rem generaliter omnium creditorum causa constituitur: Iudiciale verò constituitur in personam Vid. Cuiac. *9. obs. 37.* Sed quem non probamus, cum ait illud innui ab Vlpian. *in l. 10. ff. qui potior. in pign.*

293. Placet verò Fornerius 2. *selett. 7.* asserens in *l. ista* hoc dicij, quod is eiusue heres, cui pignus primò constitutum, ei, qui postea autoritate Magistratus in rem veniat, & eam pro pignore possidere incipiat, præferatur. Quod & in foro obseruatur.

294. Quod dictum, potiozem esse illum, cuius nomine pignus prius captum est, post gl. in ea l. 10. *in verb. privilegij*, restringunt Dd. ne obtineat, si creditores sunt eiusdem tituli, quasi tunc posterior priori non sit præferendus, per l. 5. §. qui prior. 3.

Vi in

Et in possess. legat. Ceterum quæ lex non loquitur in causa pignoris iudicialis, sed ubi vnus rei seruandæ causâ in rem missus fuerit, quæ missio tendit in omnium creditorum commodum, ead. l. 10. §. 4. quo & faciunt, quæ dicta in præcedentibus de pignore prætorio.

295. In hoc Dd. nostris facillè consentimus, quod si fortè plures, pone, tres creditores concurrant, quorum tertius primum apud Iudicem vincit, per hoc nihilominus tertium non fieri potiore secundo. Vid. text. in l. 16. ff. in potior. in pign. Francisc. Bald. tr. de pignor. c. 19.

296. Neq; obstat illud Scæuolæ, quod ex l. 14. §. 3. ff. de diuersis & temporal. præscript. SI VINCO VINCENTEM TE, TE FORTIVS VINCO: vulgò opponi solet. Etenim illa regula tunc habet propriè locum, quando par ratio & causa victoriæ subest, prout ex dicto loco Scæuolæ, alijsq; pluribus facillè colligitur.

297. Debitor, qui ipse pignus constituit, aut est non dominus, aut dominus. Si non dominus eandem rem duobus diuersis temporibus pignorauerit, prior potior est, non ille, cui fortè res prius fuerit tradita. Quippe pignus nudâ conuentione contrahitur. l. 4. ff. de pignor. nec traditionem, qua potissimum dominia transferuntur, requirit. Si verò à diuersis non dominis pignus accepimus possessor melior est, cuius in pari causa semper potior est conditio. l. 14. ff. qui potior in pign. l. 9. §. 4. de pub. in rem l. 128. ff. de Reg. Iur.

298. Qui à vero domino hypothecam habet, illi qui à non domino habet, licet sit aliàs tempore prior, antefertur. Cuius rei ratio est, quod nemo de sua re utilius disponat, quàm ipse dominus. l. 31. §. fin. ff. de act. Empt. & vend. Colleg. Argentorat. lib. 20. tit. 4. thes. 4. n. 7.

299. Persona, quæ accipit pignus, est Creditor, qui aut Vnus est, aut Duo pluresue. Si vnus fuerit res plana est; si plures sint respiciendum an simul, an verò seorsim, & diuersis temporibus, ijs sit pignus constitutum.

300. Atq; cum duobus simul, & eodem tempore, res aliqua in pignus datur, illud fit vel in solidum, vel in æquas partes.

301. Si in solidum data fuerit, & in solidum aduersus debitorem aliosq; Creditores Seruianâ vtentur; vt videlicet effectus causæ suæ sit conformis. Quod si inter ipsos quaestio moueatur, melior est conditio possidentis. *l. 10. ff. de pign. l. 1. §. 1. & l. 2. ff. de Salu. interdicto.*

302. Posteriori verò casu alter creditorum dimidiam pignoris partem actione Seruiana inter ipsos reddita, auocabit. *dd. ll. Iung. Cuiac. 5. obs. 24. Benth. par. 2. Pr. c. 1.*

303. Quod si de neutro modo aliquid dictum fuerit, verius est, eos, qui ita pariter concurrunt, neque in solidum, neque pro partibus æquis: sed pro rata sui debiti partem pignoris habere & vindicare posse, attentâ proportione Geometrica. *l. 16. ff. de pignorib. Quo etiam pertinet l. 20. §. 1. de pign. action.*

304. Quando autem res seorsim & diuersis temporibus pignori obligata est, creditores ex tempore sunt disponendi, vt qui prior est tempore potior sit iure. *l. 4. C. qui potior. in pign. Quæ regula huc ad eò quadrat, vt nec vsquam rectius adhiberi possit, & ad eò sancta est, quod nec ipse Imp. vllò modo permiserit tempora hypothecariorum permutare, aut perimere, vel minuire, vti ait in *Nov. 91. c. 1.**

305. Quare tam frequenter etiam in iure nostro repetita legitur, vt in *l. 11. ff. qui potior. in pign. Potiorè esse in pignore, qui primus creditur pecuniam & accepit hypothecam. in l. 10. ff. eod. Priuilegiis temporis aliquid esse potiorè in l. 2. C. eod. Praualere eum, qui praueit tempore, & in l. 7. seq. ibid. Priores esse potiores & passim, quod in diligenti lectione animaduertere licet.*

306. Præcedit autem regula ista siue subfit hypotheca merè tacita, siue expressa; *l. 1. C. si propter publ. pen. fr. at. vend. celebr. Siue pignus Iudiciale siue Conuentionale, l. 10. ff. qui potior. in pign. l. 3. C. eod. siue pignus in specie ita dictum, siue hypotheca. l. 2. ff. hic Site hypotheca Generalis siue specialis sit. l. 6. C. eod. Siue inter priorem creditorem & debitorem de pignoris venditione, cum illius posterior non meminerit, conuenerit, siue non. l. 12. §. fin. ff. d. tit. De quibus iam tum partim ex præcedentibus constat, partim etiam ex sequentibus apparebit dilucidius. Iung. Gabr. Mud. *hic n. 84. & seq.**

seq. Franc. Bald. d. rr. c. 19. V Vefenb. in par. ff. hic n. 2. Gail. lib. 2. obf. n. 24. Donell. rr. de pignor. c. 12.

307. Prior autem hic dicitur, non qui priori loco & die credit, sed qui primo loco hypothecam accipiēdo Ius pignoris adeptus est. l. 11. §. 1. l. 12. §. 2. ff. qui potior. in pign. Cuius conditio per priorem creditorem postea pignoris Iura affectantem, nullatenus redditur deterior. l. 15. C. de pign.

308. Diei autem illa computatio fit à momento ad momentum. Ut quamuis alioquin vno die in iisdem forte locis ambo pignus acceperint, prior tamen sit ubique potior. Val. Gail. 2. Obf. 25. n. 3. Bocer. clas. 2. disput. 12. th. 84. Coll. Argent. hic th. 3.

309. Cui hoc consequens est, si quis bis cum hypotheca, primum antè, deinde post alium crediderit, quod respectu intervenientis creditoris, in priori pecunia primus, in posteriori verò tertius erit. d. l. 12. §. 3. dummodo tamen creditor intermedius sit post privilegia & inter hypothecarios. Beuth. part. 1. prel. c. 80.

310. Quod si de momento non constet, præfertur, qui est in possessione, ut pro quo præsumatur. argt. l. 10. ff. de pign. l. 15. C. de rei vindic. l. 24. de Noxal. actio. l. 91. §. sequitur, ff. de V. O. Quod si neuter possideat, in hypotheca censentur pares, non quia Ius, sed quia probatio deficit. l. 30. de testament. tutel.

311. Planè in dijudicatione concurrentium instrumentorum, Vtrumne prius vel posterius sit, horarum discrimen aliquantum facilius reperire licet. Vtpote, vbi iudicem interdum iuvat ordo protocolli: argt. l. si quis argentarius, 6. §. 6. de Edendo, l. 34. de Vsufr. interdum ordo naturæ, secundum quem illud instrumentum præcessisse dicitur, in quo continetur habitus, posterius vero hoc esse, in quo priuatio: interdum quoq; ipsa forma instrumentorum, quæ publica prior est priuata l. scripturas penult. C. qui pot. in pign. vid. Inf. & quæ huiusmodi indicia similia, quæ defumenda ex facti speciebus obuenientibus.

312. Hæc de Personis huic negotio intervenientibus sequitur eiusdem Pignoratitia Obligatio, quæ quoad hanc materiã cum hypothecariã promiscuè sumitur: Illa autem non semper, vniformis est. Alia enim Generalis, alia Specialis. Alia publica, alia priuata. Alia etiam pura, alia in diem, alia sub conditione. Alia deniq; vel No-

nata vel Delegata. Adeoq; nec vniformis perpetuo & creditorum hypothecariorum collatio est.

313. Et quidem generalis hypotheca est totorum bonorum tam presentium, quam futurorum, vtur etiam horum nulla nominatim mentio facta fuerit. *l. ult. C. qua res pignor. oblig. poss. vbi vid. Gothofr. lit. A. Excipiuntur tamen illa de quibus supra in th. 26.*

314. Excipiunt quoque nonnulli obligationes, quæ consensu perficiuntur, vt etiam illas, quæ ex donationibus & testamentis existunt, quasi illic generale enunciatum futura non recipiat, per *l. 7. ff. de Aur. & Argent. legat.*

315. Ceterum qui non animaduertunt causam illarum obligationum esse multum diuersam ab obligatione nostra pignoratitia presente, quæ si illis adijcitur, modò indefinitè vel generaliter illud fiat, hoc semper, propriè retinet, quod regulariter etiam futura recipiat.

316. Specialis hypotheca è contrario est rei vnus aut plurium, certarum tamen; *l. 1. pr. l. 15. §. quid dicitur, de pign.*

317. Estq; hæc, cum creditor vi generalis hypothecæ, singulas bonorum creditoris species sibi obligatas habet, in ordine posterior illa priori; prior verò illa posteriori, æqualis autem si illa nec prior nec posterior tempore fuerit, *l. 2. 18. ff. & l. 6. C. qui potior. in pign. l. 3. C. de remiss. pign. l. 3. ff. hic.*

generalis hypoth.
318. Non solum autem generalis hypotheca speciali posteriori, sed & generali, si illa sit, præfertur. *l. ult. ff. Qui pot. in pign. Aded, vt illa prælatio ad fortunas post cessionem adq̄uistas, sub moderamine tamen §. ult. Inst. de Act. vsque excurrat, exclusis illis, qui post cessionem creditores esse cœperunt l. 1. C. qui bon. ced. poss.*

319. Vti quoque comprehendit hypotheca illa res post secundas obligationes, si quæ fuerint subinsequutæ, quæ sitas, *l. 6. §. 2. C. de secund. nupt.* Quod tamen restringitur in Fisco, qui excluso priore Creditore bona debitoris post secundam obligationem, (quæ Fiscus fuit) adq̄uistatæ ex priuilegio sibi solum ad propriat. *l. 23. de Iur. fisc.* modò ne & alius creditor vltra temporis prioritatem aliud priuilegium habeat, cuius exemplum ratione tutelæ extat, in *l. fin. ff. hoc tit.*

320. E contrario specialem hypothecam generali non raro præu-
len-

lentiorem esse constat ex modo allegata, *th. 317. supra* vt & *ex l. 3. C. de seru. dat. pign. manumit.* tum ex eo, quod qui specialem habet, possit sequi quemuis possessorem, etiam principali non discusso, cum in generali aliquando prius sit excutiendus debitor principalis, antequam specialis a possessore possit auocari.

321. Puta, si posterior creditor specialis, hypothecam per ad iudicationem, vel alius extraneus possessor titulo aliquo dominiij possideat. Ne videlicet vigilantia illius, qui rem euincit, fauore suo priuetur. *Auth. hoc si, C. de pignorib.* Gothofr. in *Novell. 112. c. 1. lit. C.* vbi illud latius deducit, & *Gail. 2. Obs. 27. §. 28.* recte addit idem obseruari in dote; etenim & illic solum generalis aliqua hypotheca subest.

322. Atque ita restringimus primò quod in precedentibus dictum, generalem priorem esse potiore speciali posteriori. Desiderat verò secundum tradita *Gail. d. loc. n. 10.* illa excusio, ad hoc, vt legitimè peracta dicatur, Sententiam interlocutoriam; Citationem verò cæterorum ad videndum & c. minimè: quod vti *Gail. 1. us habet, res illa foret nimium immensi laboris, multi temporis, & magnorum sumptuum, quemadmodum & in Camera refert iudicatum, vt & idem de Parlamento Parisiensi testatur ibidem relatus Pap. decis. 432. n. 3.* Et ita hic pronunciarì nos attestamur.

323. Restringitur quoque quod generalis prior sit præferenda speciali posteriori, si fortè primò specialiter & seorsim quædam, post hæc vniuersa bona fuerint generaliter pignori sumpta, & creditor ille, ex ijs, quæ nominatim ei obligata sunt, possit vniuersum suum debitum redigere. Quare, quæ alius creditor postea forte ex iisdem generaliter obligatis bonis pignori accepit, interim illi auferenda non erunt *l. 2. C. de pignor.*

324. Vbi & additur eius decisionis ratio, quod quamuis æquale in omnibus ius habeatur, Iurisdictio tamen temperanda sit. Quod temperamentum in eo positum est, quod geminatus actus sic interperandus sit, ne prius vel posterius geminationis membrum suo effectu priuetur, eiusque vis incidatur. Ad hæc præsumitur prior creditor cum debitore ita conuenisse, vt deficiente speciali pignore, cæteræ res non nisi in subsidium obligarentur. alio

AB

non quia contra aequum est, affectaret aliquid, quod alteri ob-
esset, nec sibi tamen prodesset, contra l. 2. ff. solut. matrim.

325. Non procedit autem d. l. 2. C. de pignorib. in tertio quouis
possessore, hypothecâ destituto, sed eo casu arbitrio prioris Cre-
ditoris permittitur, distrahere ex obligatis pignoribus, quacumq;
sibi placuerit, suoque commodo quavis ratione inferuire, quò
eò plenius citiusue suum consequatur, l. 8. de distrab. pign. Neguz.
memb. 1. part. 8. n. 20.

326. Præter hæc restringitur quoque supradicta regula, quòd
generalis prior vincat specialem posteriorem si ea conventio
prioris creditoris fuerit, vt ita demum certa bona pignori habe-
rentur, si pecuniâ de his, quæ accepit seruari non potuisset. Quo
casu deficiente secundâ conuentione, secundus creditor in pi-
gnore postea dato non tam prior, quàm solus inueniatur. l. 2. ff.
Qui potior. in pign.

327. Doctissimus Cuiacius 11. obs. 32. pro generaliter legit specia-
liter, quasi alias nullus eius conuentionis sit sensus; cui
etiam lectioni respondere videntur, verba insequentia, deficien-
te secunda. Quæ arguunt primùm conuentum esse in hypothecam
specialem; & postea in euentum esse superadditum de conuentione
generali. Quod, cum legitur generaliter, nequaquam dici po-
teat factum esse: Sed & pura obligatio, quæ prior est, generalis erit;
& similiter generalis, quæ in euentum concepta & posterior est.
Quo posito, meræ ineptiæ essent, quod Ictus proposuit.

328. Cæterùm primùm cum Cuiacio nec Græci consentiunt
qui vnanimiter generaliter legunt. Deinde admisâ Cuiacij emen-
datione, species l. 2. C. de pignorib. cum specie huius nr. l. liquido
conuerteretur.

329. Certissimum tamen est nec lectionem vulgarem, d. nr. l. 2. iu-
xta illa, quæ modo dicta sunt, subsistere posse. Legimus ideoq;
cum Antonio Fabro 6. Coniecturar. 16 pro cætera certa, quam le-
ctionem etiam probat Gothof. ad hanc l. 2. lit. R. & Faber videtur e-
am desumpsisse ab Accursio & Bald. ibid. cum dicunt post glossa-
tores antiquos hæc in quibusdam specificatis rebus pignus consti-
tutum esse.

330. Vt hæc sit sententiâ Papiniani: Bonis generaliter obliga-
tis.

ris, si ex ijs iam prædium aliquod speciale secundo creditori in pignus datum sit, multum interesse, an prioris creditoris obligatio pura fuerit, an verò conditionem habuerit adiectam: fortè vt ita demum certa bona (in quorum numero pone dictum prædium secundo obligatum) pignori essent, si pecunia ex his, quæ generaliter accepisset, seruari non posset. Priori casu prioris purè & simpliciter contrahentis conditionem esse potiorè licet ex generaliter obligatis bonis tantum redigere possit, quantum sibi sit satis. Posteriori verò non item, sed ibid. deficiente conditione appositâ *id est*, reliquis bonis sufficientibus, secundum creditorem in hypotheca sua speciali, non tam priorem, quàm solum inueniri.

331. Dicimus *deficiente conditione*, cum tamen textus habeat, *deficiente secunda conuentione*. Ad quod notandum, in textu illo proponi duas conuentiones; vnâ puram, illamq; priori, & aliam cum conditione, & quidem, posteriori loco, in versic. *quod si eo conuentio*, quæq; nobis sub manibus est. Cum iam dicit Papinianus *deficiente secunda conuentione secundum creditorem in pignore postea dato*, non tam priorem, quam solum inueniri, hoc dicit quod secundâ conuentione non adimpletâ ita obtineat. Non adimpletur verò, si pecunia, vti textus habet, de his, quæ generaliter accepta, seruari poterit: quod ipsum iam facit cessare conditionem *si non*, vt ita demum &c. Rectè ideoq; dicimus *deficiente conditione*. Iungatur ipse textus.

332. Nihil obstat, quod hypotheca generalis omnia, & vniuersa bona debitoris comprehendat, adeoq; generalis hypotheca, quod vrgent nonnulli contra Fabrum, in verbis, *si pecunia de his, quæ generaliter &c.* subesse nequeat. Quandoq; si creditor ex generali hypotheca suum debitum seruare non potest, multò minus illud ex hypotheca speciali possit, vtpote quæ generali includitur.

333. Constat autem, in specie *huius nr. l.*, vti illa in præcedentibus modò explicata est, specialem hypothecam generali ex lege conuentionis non ita simpliciter, & purè: sed solum sub certa conditione inesse. Quæ ideoq; conditio si non extiterit, nec hypotheca illa specialis peti poterit, sed res ita obligata cedit creditori posteriori: iuxta ordinem dictæ mutæ conuentionis præstiturum.

334. Et hæc de diuisione hypothecæ in Generalé & Specialé. Sequitur Priuata & Publica hypothecæ, quæ ita dicitur, quoad priuatum contrahentes in illam conuenerint; vel eandem publicam fecerint.

Publica

335. Faciunt autem illam publicam, cum vel curat instrumentum aliquod publicum, continens nomen Imperatoris, annum, diem, Iurisdictionem &c. desuper conficitur vel illud quod confectum actis insinuari: vel apud acta in iudicio publicè conscribi: vel etiam instrumentum alias priuatum trium testium subscriptione communiri, de quo in *l. ii. C. qui potior. in pign.* Sichard. *ibid. n. 19.*

336. Cuiusmodi hypothecam qui habuerit, utiq; priuatis hypothecarijs omnibus indistinctè præferetur, cum & probationum, quæ ita fiunt, maxima sit autoritas, imò tanta, vt & teneant ipsius principis conscientiam, quam, religio esset dicere, malis artibus posse adulterari, *Gail. 2. obs. 25. n. 9.*

337. Ne hoc prætereamus, quod per publicas istiusmodi hypothecas fraudibus creditorum, bona sua pro libitu obærantium, nec ipsum stellionatum metuentium facillimè obuietur. Quare verè & rectè *Gail. d. loc.* laudat statutum Vrbs Viennæ, quo requiritur, vt ius hypothecæ in ipso publico iudicio solum acquiratur. Et nos id ipsum quoque hoc nostro tempore in Electoratu Saxoniz & vicinis regionibus, ac Rebus pub. maximè laudabiliter constitutum dicimus, quod ius hypothecæ, nisi illud publicè fiat, nemo sibi comparare possit.

338. Quod attinet ad illam considerationem, quâ hypothecam aliam dicimus constitutam esse purè; aliam in diem; aliam sub conditione; illarum, quæ purè, quæq; in diem concipiuntur, vt &, quæ habent annexam conditionem casualem, eadem, natura est; ita vt ille, qui in diem de pignore conuenit, posteriori, qui ante diem eandem rem sibi oppignorari curauit, præferendus sit, existentia huiusmodi conditionis ad tempus conuentionis retracta, vt ita prior sit causa prioris, quàm secundi ante conditionis euentum purè contrahentis, *l. 9. prin. & §. 1. ff. Qui potior.*

339. Quod, si conditio potestatiua adiecta sit, spectandum est tempus conditionis finitæ, siue illa adimplenda sit à debitore, siue à creditore. *l. ii. §. 2. ff. d. tit.* Vt, qui, antè quam conditio illa extiterit, licet posterior purè credit, semper in pignore prior & potior

tior statuatur. *l. 11.* Etenim, sicuti ante numerationem Creditori licet pœnitere, & pecuniam destinatam mutuo non numerare; ita quoque vicissim licet debitori rem pignori destinatam ante numerationem distrahere, vel alibi oppignorare. *l. 4. ff. Quæ res pign. obl. poss. l. ung. tit. si pign. conuent. pecun. secur. non sit.*

340. Cæterum quod secus est, si prior Creditor præcisè tenetur numerare pecuniam. Etenim tunc pignoris obligatio incipit non ex tempore numerationis, sed in initio contractus. *l. 1. ff. hic vbi Gothofr. & Colleg. Argentorat. adeoq; nec ratione numerationis illius potestiva verè dici potest.*

341. Progredimur ad illam obligationum considerationem, quæ alia dicitur, Nouata: alia Delegata, quarum vti patebit non eadem semper ratio est.

342. Et fit nouatio vel simpliciter, vel ita, vt priori pignori quædam superaddantur: Illo casu, si videlicet de nouis pignoribus nil actum fuerit, antiquum prorsus liberatur. Quodque extra dubium est, *l. 18. de Nouat.*

343. Posteriori vero casu, quamuis secundò cuidam creditori primum prioris pignoris obligatum fuerit, attamen priori contra secundum temporis superioris ordo manet. *l. 3. l. 12. §. 2. & l. fin. ff. Qui potior.*

344. Cuius decisionis ratio haud in obscuro est. Etenim si nouando fieri potest, vt ius liberati pigneris tertio cuidam acquiratur, quid prohiberet sibi ipsi ita pignus comparare, vt, quemadmodum Vlpianus habet, quis ipse in locum sui ipsius succedat?

345. Immò cum ita nouans, pignori, quod iam habet, aliud addit; id egisse videtur, vt non tantum pignus primum sibi maneret: sed vt, cum causa ac temporis prorogatiua etiam vtile esset. Gothofr. *ad d. l. 3. lit. V.*

346. Adde ex Cuiacio, *11. Obs. c. 32.* Vbi & in ista *l. 3.* Græcorum errorem notat, superiorem quidem obligationem in specie ista mutari; at temporis ordinem non immutari. Atq; ita in Camera Imperiali iudicatum refert Geil. *2. Obs. c. 30. n. 10.*

347. Delegatam pignoratiuam obligationem dicimus, quæ ius prioris sue potioris creditoris dimissi tertio cuidam defertur, qui in illius locum succedens, contra cæteros se iure prioris mutat,

nit, ac tueretur. Quo pertinet illud *l. Aristo. 3. qua res pign. oblig.* Quod scilicet, quæ quis ex sua persona non habet, alterius nomine petere possit.

348. Fit autem ea delegatio vel conuentione præsumptâ, vel expressâ. Cuius utriusque in præsentiarum tres notantur species.

349. Quarum præsumptæ delegationis prima est: Si tertius creditor hypothecarius priori debitum soluerit, aut, si hic forte eius debiti solutionem repudiaret, illud oblatum obsignauerit & deposuerit, nec in suos usus conuerterit. Quo facto continuò in ius uniuersum prioris, tam quoad solutas vsuras, quam quoad fortem ipsam succedit, siue id debitor vel medius Creditor velint siue nolint. *l. 1. C. qui pot. in pign. & l. 12. §. 6. ff. cod.*

350. Quodque adeò procedit, vt si prior creditor recuset pecuniam oblatam, illi actio prorsus adimatur. Quippe per quem ipsum stet, quo minus sibi fuerit solutum *l. 1. §. ult. l. 3. C. de iur. pign. Benth. part. 1. Pral. c. 50.* Vbi idem statuit si priuilegiato potiori ab hypothecario debita quantitas offeratur.

351. Quod si tamen tertius creditor sit nudus Chyrographarius, hypothecana non adipiscitur, nisi expressè hoc fuerit pactus. *d. l. 3. Qua res pignor.*

352. Sane si iustus possessor hypothecario agenti debitum, quod petit, offerat: id offerendo impetrare potest, vt ius agentis in se transferatur. *l. mulier 19. ff. Qui potior. Franc. Balduin. de pignor. c. 19.*

354. Secunda præsumptæ delegationis species est, si tertius creditor pignora sua distrahi permittat, ad hoc, vt prioris pecuniâ soluta in illius pignus succedat, quo casu testatur Martianus, Papinianum *lib. 11. Responsorum* scripserisse, eum successurum esse, Medioque fore potiozem: & ipse Martianus respondit, omnino secundum creditorem nihil aliud iuris habere, nisi vt soluat prioris, & loco ei succedat, *l. 12. §. 9. ff. d. tit.*

354. Tertia species, si quis à debitore pignus eâ ratione emert, vt ex dato pretio prior creditor dimittatur. Etenim & tunc, licet de pignore nihil nominatim conuenerit, illius ius ad emptorem transit. *ead. l. 12. §. 7. & d. l. 3. Qua res pign. oblig.* vbi Ioan Mercet, *n. 5. l. 3. C. de his qui in potior. cred.* Licet diff. Gabr. Mud. *de pignorib. §. quib. mod. hypothec. foli. n. 73.*

355. Expressa delegationis prima species est, si quis extraneus debitori crediderit, vt mutuo datâ pecuniâ priorem hypothecarium dimittat, simulq; de pignore sibi deferendo expressim conuenit. *l. 1. C. de his qui in prior. d. l. 12. §. 8. ff. hic.*

356. Secunda, si quis debitoris nomine creditori priori soluerit, & ius pignoris, quod prior habuit, sibi nominatim cedi & in se transferri curarit. *l. 3. C. de priuile. Fisco. l. 2. C. de Iur. Reipub.*

357. Tertia, si cuiâ Creditore pignus rursus obligatum fuerit, quod toties fieri potest, quoties usus postulat. *l. 3. §. 2. & tot. tit. C. si pign. dar. Hic cum creditore principali, eodem iure utitur imò, & uti actione debitorem principalem compellere potest, vt tantum quantum suo creditori debet, sibi exfoluat, l. 4. C. que res pign. oblig.*

358. At resolutio iure dantis, resoluitur quoq; ius accipientis, *l. 1. d. tit. C. si pign. pign. Mud. tit. que res pign. oblig. n. 17. & 18. Beuth. part. 1. prel. c. 69.*

359. Commode hic quæritur, vtrumne hisce casibus necessarium sit, & de ordine conuenire? Quod nos, dicent alij quid velint, cum vbi pignus est antiquius, ibi eius quoque formalis & appropriata præeminentia sit, præcise negamus.

360. Ad hæc Creditoris quidem est, de pignore pacisci, ordinem verò sola lex constituit. Nec debitor cui uolet Creditori præferentia aliqua potest gratificari, *l. scripturas, C. qui pot.*

361. Innatur quoque hæc sententia *d. l. 3. Qua res pign.* vbi expressè habetur conuentionem de pignore sufficere, nec vltra quidpiam ibidem desideratur.

362. Nihil, quod moueat, habetur in *l. 1. C. de his qui in prior. & d. l. 12. §. 18.* Cum quis sub hoc pacto credat, vt in locum eius succedat, vel locum eius subeat. Neque enim verba illa tam ordinis, quàm Iuris demonstrandi causa, in quod succedit extraneus adiecta arbitramur.

363. Hisce iam præmissis & hoc notandum: scriptores Saxonicos annumerare creditoribus hypothecarijs Arrestantes; eosque posterioribus illis communiter præferre. idq; per constit. Nouell. Electoral. Aug. 28. p. 1. §. ferners vers. Denen wir auch hienie re. Coler, de processib. execut. part. 1. c. 2. n. 162.

364. Cæterum, cum ius illud reale, quod Arrestatio introducitur, citra immisionem constituatur, pignoris Prætorij vim supplere non potest. Adeoq; præiudicata illa opinio ipsi constitutioni, ex qua desumpta est, aduersari videtur. Vid. Rauchbar. *part. 1. q. 4. per tot.* & quæ pro forma arresti illius Saxonici requirantur consultat. *Saxonic. part. 3. q. 7. n. 68. & seqq.*

365. Denique, ut classem hypothecariorum creditorum finiamus, notandum; quod cum prior creditor solutione, compensatione, aliove quocunq; modo dimittitur, pignus liberatum cedat secundo, & sic per gradus consequenter tertio, quarto &c. *l. 4. ff. Qui potior. in pign.*

366. Proinde & si creditor pignus distraxerit, debito à summa pretij detracto, pignoris hyperocha acquiritur secundo posteriori, *d. l. 12. §. 5. l. 20. ff. eod. & l. 15. §. 2. de pignorib.* vbi eius rei casus exhibentur.

367. Atq; ita sequuntur nunc Creditores Cheirographarij, qui tertiam & ultimam classem creditorum nobis exhibent. Sunt autem illi, qui, cum hypothecâ destituuntur, personam sibi solum habent obligatam, obligatione ut plurimum in Cheirographum redactâ. *l. unic. C. obs. Chyrograph. pec.* Cuius obligationis respectu quoque Personales Creditores dicuntur.

369. Vtrum verò Cheirographus adsit vel absit, nihil refert; constat modo de debito. Neque enim scripturæ ad formam obligationum aliquid præstant, sed solum ob faciliorem probationem contractibus plerumque addi solent. *l. 4. de pignor. l. 59. de Legat. 3. & l. 4. de sive instrum.*

369. Atqui hi creditores iterum non eiusdem generis sunt: Alij enim, præter iura personalia, & priuilegium aliquod nudum tamen, ac sine hypotheca, sibi vendicant. Vnde & dicuntur personaliter tantum priuilegiati, ad differentiam priuilegiariorum personalium legalem hypothecam simul habentium, de quibus, *supra in thesi 209. & aliquot seqq.* Alij verò soli & mero iuri personali inhærent, vocanturque Cheirographarij in specie.

370. Inter quos illi priores hisce postremis sunt potiores. Nobis

bis autem in foro ciuili versantibus omnium sunt primi Ministri
domestici, de quibus supra *ib. 202. 203. & seqq.*

371. Habet deinde huiusmodi priuilegium Respub. Creditrix *l. pen. § 1. ff. de reb. auñtor. l. i. d.* Quod quamuis nonnulli solum de Repub. Romana, vel non recognoscente superiorem accipiunt, Vid. post Bart. *ad illam l. Neguzant. de pign. membr. 4. part. 2. num. 114.* Cuiac. *2. obs. cap. 24.* Probabilius tamen est, vt ad quasuis Respublicas, etiam superiorem recognoscentes, referatur. Petr. Vanderan. *de priuileg. Cred. c. 10.* VVesenbec. *in pand. ff. de Priuileg. Cred. n. 5.* Ratione enim tributorum Fisco exæquatur. *l. 1. C. in quib. causis pign. tac. de quo.*

372. Præterea referimus huc illos Creditores, qui ratione der Pächte experiuntur, vt clarius dicam, die die hinderstellige Pächte einfodern: Vt & illos, die zu Widerstattung außgesehene Saartorns anforderung thun.

373. Et quamuis nonnulli, & inter illos Saxonici Dd., illis magis lautum ius concedere soleant: fortè argumento *l. 7. in quib. caus. tac. pign. & l. 5. Qui potior.* Facile tamen ex primo illorum textuum aspectu apparet, textus illos satis ineptè huc trahi. Quare & secundum hanc nostram opinionem in collegio Iuridico huc verè pronunciat.

374. Pertinent insuper huc casus thesco 146, 147, 148. & similes alij, hætenus passim effigurati, quibus si expressa pignoris conuentio accedat, recedunt ad classem creditorum ex priuilegio & hypotheca priorum.

375. Referuntur quoque ad hanc classem Mandatarij, proindeq; & Fideiussores, qui & ipsi quoque cum principali habent mandati iudicium, vti & Creditores, qui gratis mutuo dederunt. Quod mandatarij non suum, sed principalis commodum quærant, idque non sine aliqua cæterorum creditorum utilitate, & quod magis est gratuitò. *l. 1. ff. & §. vlt. Infit. Mandat.*

376. Sic & Fideiussores spontaneâ iuuandi voluntate omnes suas facultates, & fidem quoque ipsam pro principali suo obijciunt, & quidem non sine præsentissimo aliquo periculo, vt sæpius

pius fero nimis sapiant, quod prouerbio iactamus; *Sponde, ne-
xa presto est*, Quod cum satis rigorosum sit, proportionis æqua-
litas suadere videtur, vt vicissim aliquo beneficio subleuentur,
ne, vt Dd. loquuntur, pro beneficio accipiant maleficium.

377. Quod satis appositè videtur expressisse Beuther. *part. 1.
prel. c. 45.* cum dicit: Fideiussoris debitoris fortunæ ab immi-
nente ruina vindicare, ipsiusque fidem aliorumque eius credito-
rum causas saluas facere. Proinde creditores non grauati ferre
debere, si fideiussores hic suo priuilegio vtantur. Potissimum
cum fideiussione illis nihil decreuerit, sed potius accreuerit. *arg.
l. 6. ff. hic.*

378. Quoad creditorem verò, qui gratis mutuo dedit, beni-
gnè dicitur, eum, qui imminentis damni iniuriam tantum pro-
pulsat, huic, qui simul pro lucro captando certat, esse præferen-
dum. Gothofred. *ad l. 24. de Reb. Autorit. Iudic. possid. lit. M.* per
Ripens. *ibid. n. 8. & 9.*

379. De Aduocatis & Scholaribus quaritur? Sed quæ quæstio
quoad Scholares facillimè deciditur, cum quicquid studiorum
nomine impenditur, Reipub. & Ecclesiæ nomine expensum vi-
deatur. Vt putemus idem Iuris illos in concursu habere, quod
supra Nosocomijs, Xenodochijs &c. tributum, modo, quod
petunt, exigant ratione debitorum studijs impedendorum. Vn-
de & scholares ratione debitorum istorum, vt & Docentes, in ex-
actione salationum suorum, à Dd. nostris dotis causæ annume-
rantur *gl. Br. & Iaf. in l. 1. n. 31. solut. matr. Bolognett. ad Authent.
Habit. C. Ne fil. pro patr. num. 29.* Quos sequuntur Saxon. in *con-
sultation. suis part. 3. q. 7. n. 43.*

380. Aduocatos quod attinet, dirimunt illi iuxta ac rescripse-
runt Leo & Anthemius in *l. 14. C. de Aduocat. diuersor. Iudicior.* am-
bigua fata causarum, suæque defensionis viribus in rebus sæpe
publicis atque priuatis lapsa erigunt, fatigata restaurant &c. Imò
gloriosæ vocis consili munimine laborantium spem, vitam, ac po-
steros defendunt.

381. Proutigitur illorum opera potior fuit in causa reparanda,
ita etiam in reparata relatiua solarij exactio prior erit & potior,
quæ ratione etiam in re, sua industriâ & prudentiâ seruata vel
euieta,

euicta, ius hypothecæ sibi constituisse videntur. argt. l. 5. § 6. ff. Qui potior.

382. Quod si ex horum ita nudè privilegiatorum numero quidam concurrant, & inter sese concertent, non temporis varietas sed causæ pondus litem dirimit & determinat. l. privilegia 32. d. tit.

383. Per causam ICTus intelligit titulum debiti siue crediti, quare & addit, & si eiusdem tituli fuerint, concurrunt, licet diuersitate temporis in illis fuerint.

384. Quod Baldus in *Auth. & qui iurat. C. de bonis. Author. Iudic. possid. n. 8.* exaudit de titulis illis, cum dicimus deberi aliquid vel ex contractu, vel ex contractu vel quasi: vel ex delicto, vel ex delicto vel quasi, vel ex varijs causarum figuris. Quæ quidem causæ obligationum veræ sunt, l. 1. de obligat. & Action. Verùm paululum generaliores, quàm quòd hùc, vbi ad ipsa indiuidua progrediendum, trahi possint.

385. Bartolus in *d. l. privilegia num. 1.* dicit causas privilegiatas, quarum ICTus ibid. meminit esse illas, quæ continentur, in *l. questum 17. & seqq. vsque ad l. ait prater 25. de reb. auctor. Iud. possid.* sunt aliàs, l. 2. & l. 10. de Priuil. creditor.

386. At constat ibid. ICTos agere non de privilegijs creditorum nudis, sed quæ adiunctam habent hypothecam. Potius iudeoq; est, vt subsistamus in causis à nobis recensitis. Inter quas iam liquet omnium primam esse Ministrorum domesticorum, ratione mercedis illis ex ministerio debitæ, iuxta ac *supra* dictum est. Proxima est reip. creditricis. Post hanc causa Aduocatorum est potior. Hos sequuntur illi, qui ratione der Pächte & aufgetiehenen Saat.Korns experiuntur. Quos excipiunt illi, ex quorum pecunia, ad hoc mutuò data, vt illà emeretur, res aliqua empta fuerit. Hos rursus creditores qui mutuò gratis dederint: illosq; vltimo mandatarij & fideiussores insequuntur.

387. Vnde & cæteræ causæ facillè dijudicari possunt. Chyrographarios autem creditor, cuius pecunià illiusmodi privilegiarius dimissus est, ponendus est in eo loco, illoque ordine, vbi privilegiarius ipse ante collocandus fuisset. l. 24. §. fin. th. de reb. auct. iud.

388. Super sunt Cheirographarij in specie sic dicti, qui, si illis aliquid residui manserit, quod videmus in concursu creditorum ratio contingere, reliquias illas æqualiter, pro rata sui debiti proportionis, sine vlla prærogatiua causæ vel temporis inter se diuidunt. *l. 6. C. de bon. auct. Ind. possid. l. 5. §. 17. de tribut. Act.*

389. Cuius rei ratio est, quod cum eiusmodi creditores nihil iuris in re fortiantur, neque etiam vllâ præminentia fruuntur, quod liceat debitori illorum causam per cumulum aliorum Creditorum facere deteriore. *l. 1. §. 2. de separat. Hartm: Hartm. pract. obs. libr. 2. tit. 27. obs. 13. n. 3.*

390. Illi tamen, qui suis rebus providentes, sedulâ ac iustâ exactione solutionem sui debiti impetrarunt, reliquis, qui eandem adhuc quavis ratione præstolantur, iure sunt potiores. *l. 6. §. 7. & l. 24. in fin. ff. Quæ in fraud. creditor. l. 6. ex quib. caus. maior. man. l. 21. de peccat. l. si non expedierit, 6. §. 1. de Reb. auct. Indic. possid. Gall. 2. Obs. 25. n. 14. & 15.*

391. Atque cum in pari causa potior sit conditio occupantis, *l. 128. de Reg. Jur.* Iniquum foret solutionem creditoris industria factam ab alijs reuocari: ferant hi magis expensum ob negligentiam suam, & sibi imputent, quod non didicerint melius rebus suis præesse. *l. 24. l. 22. §. 4. C. de Jur. delibet.*

392. Recipit tamen hoc posterius limitationem in actione tributaria: Quandoque ibi creditor magis merci, quam ipsi personæ credidisse putetur. *l. 5. §. 15. de Tribut. Act.* Quare etiam, si quis in tributo integram summam sibi exsolui desideret, eam non impetrabit, nisi præsterit cautionem; se, si forte alij creditores postea emerferint, pro rata resursum. *d. l. 5. §. fin.*

393. Denique & hoc addendum, quod Cessionarius gaudeat & utatur iure cedentis, quodque ita illius locum subbeat, & in illum succedat, cuiuscunque etiam generis creditoris sit vel fuerit.

394. Quæquæ de ordine Creditorum ita dicta esse, sufficiat. Ex quibus iam etiam liquet de personis, quantum in concursum veniant, videlicet omnes creditores, cuiuscunque generis, conditionis & sexus illi sint, modo debitorum, quæ petunt, capaces sint: neque illorum debita vel fisco vel alijs cesserint.

395. Vtrum & Iudæi? Omnino, modo saluus conductus ab eo, qui

qui ius territorij habet, illis fuerit concessus, & in secularibus iure communi civili, vel cuiusque loci statuario utantur.

396. Liquet quoque ex illis, quæ initio huius disputationis dicta sunt, quamnam res in concursum veniant & rectè deducantur: constat itidem de ordine; Ut nunc proximum esset progredi ad modam concursus expediendi, (nos *supra* in *th. 8.* unico vocabulo diximus processum, qui circa discussionem ordinis illius obseruari solet) vbi & simul de eiusdem fine, effectu, & modis illius coherentibus, vt & de aliquor' causis incidentibus, vt sunt Cessio bonorum, Curatela bonorum, causa vsurarum, moneta & similes alia; tum de contrarijs illi concursui, puta in elisiuis, tractandum fuisset.

397. Cæterum, de quibus, de hac dissertatio in immensum excrescat, specialem disquisitionem, quam etiam illa præ mole sua desiderant, primâ occasione, volente Deo, instituemus.

Præstantiss. Dn. Respondenti amico ac fratri suo inter
bonos optimo

Sunt, qui, flagrantem clypeo & fulgentibus armis,
Exoptant Martis prælia dira sequi.
Est alyis volupe, Oceanum sulcare carinâ,
Et dare nubiferis carbasa plena Notis.
Illos ad latos victoriæ parta triumphos
Ducit; & his rerum copia fundit opes.
Ast tu, Henninge, tibi, sæclatus castratogata
Militia, quaris diuitias animi:
Dum sub vexillo celebris, iurisq; periti
Stuckij, sublimem scandere vis cathedram,
Ac ex principijs certis deducere legum,
Quisnam in pignoribus sit prior & potior.
Hinc celebranda tibi tribuet victoriæ palmam,
Et quondam laudum clara brabeia feres
Applaudeb.

BYRCHARDVS Borawalde, Hannou. LL. Stud.
12 SON-

SONNETT A LVY MESME

par

VLRIC: ERNESTE.

CRediteurs par finesse, allez vous loing d'icy,
Voulants masser richesse, n'a rien pour vous icy,
Henning veut donner aide, a ceuxla Seulement,
Qui praserent sa plaide, aux Iuges Instement.

Sonnetto Espanol.

Into se ballan costumbres y las leyes;
Muy bien se iuuan Sabios y los Reyes.
Donde siend' Henning acuerd'y leterado,
No dudo que los Reyes lo quieren de su lado.

Voto Italiano

Bello cauall' a buon saldato. **C**asta moglie a buon marito.
Buono Medic' ad ammalato. **M**ai vorrei star io smarito.
Alle parte Procuratori **A** mi Henningo il Capello
Sagi, esperti & buon Dottori. **D**i Dottore, & il mantello.
Cento Scudi mille volte **B**ella moglie, & fanciulli,
A buon compagno senza volte. **L**unga vita, molti trastulli.

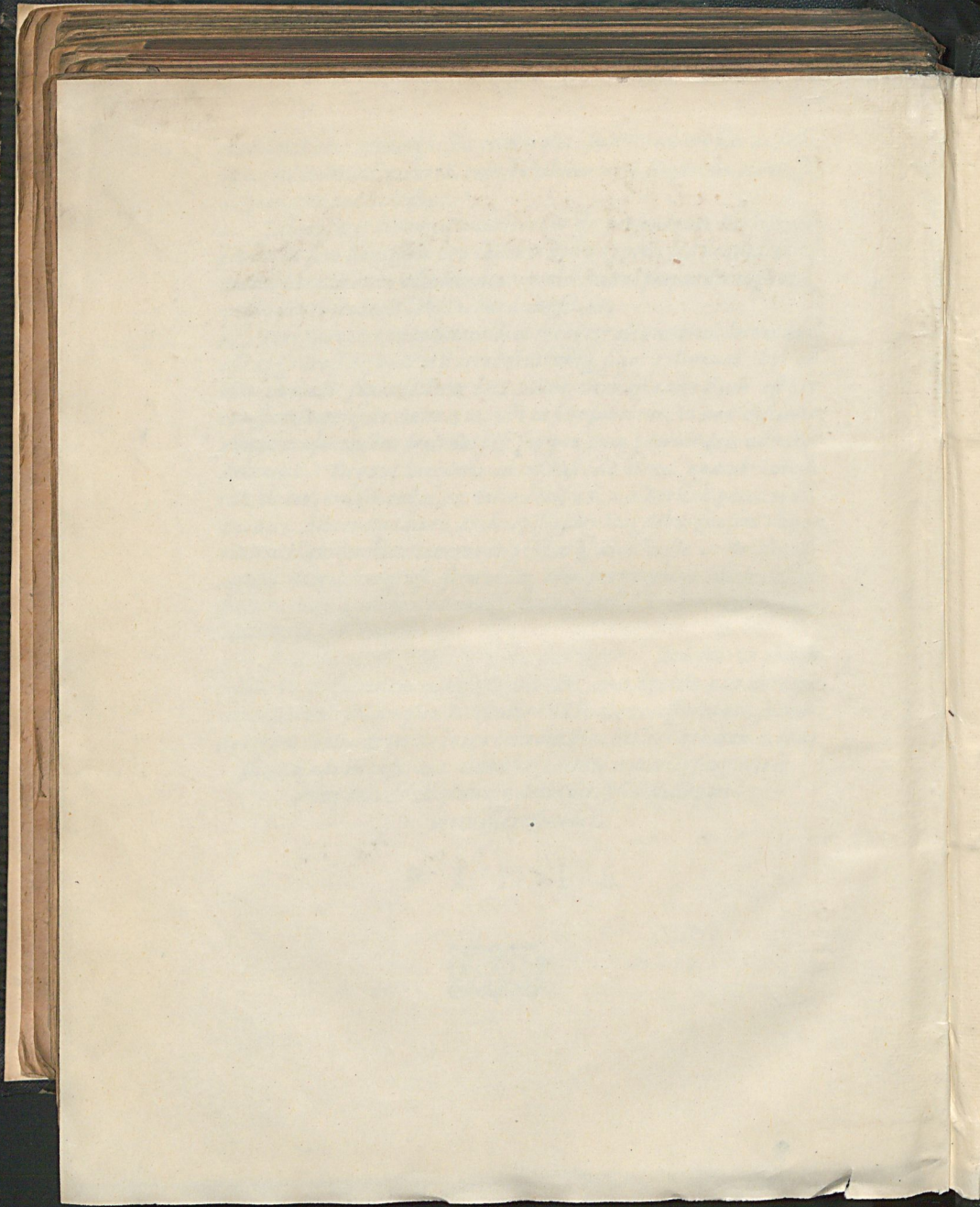
F I N I S.

BARCHARDVS, Formator, Hannover, II. 2011

Helmsstedt, Diss., 1616-19

ULB Halle
004 592 670

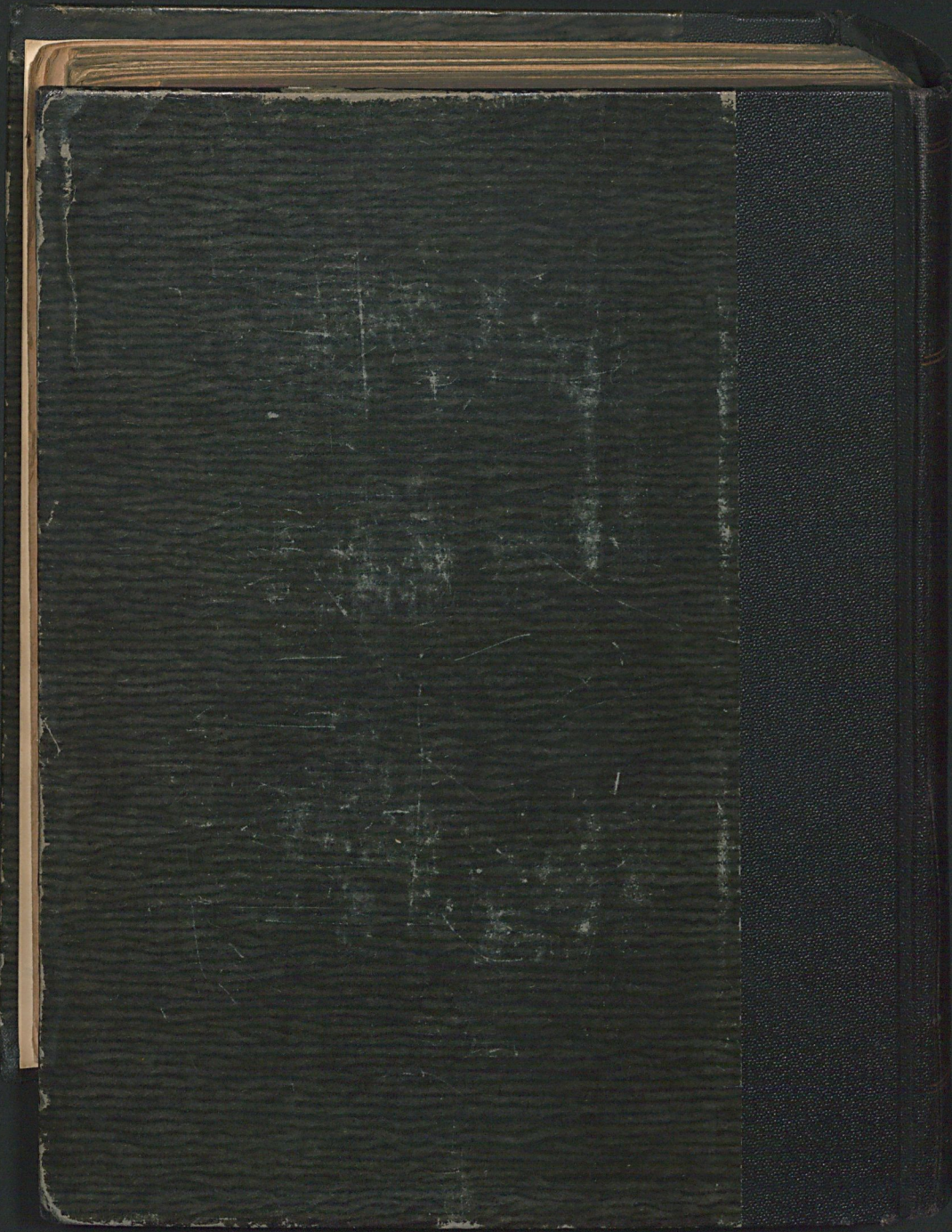
3

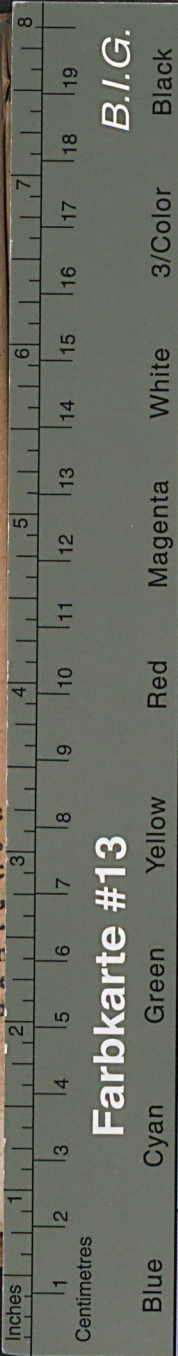

neu A+18+23

1077

B.I.G.

Farbkarte #13

17.
 O IVRIDICA 1618, 5
 De
 ER EN- 22
 REDITO-
 V M,
 QVO DEBITA, SVA
 rum consequantur,
 AM,
 NVMINIS GRATIA,
 RAESIDIO
 Consultissimi Viri
 IS STVCKII,
 ia Pandectarum Profes-
 ceptoris sui plurimum
 randi,
 loco & horis consuetis,
 surae submittit
 Lüdeken Hildesheim.
 AESTADI
 n. heredum Iacobi LucI,
 to Io cXIIIX.

